

INNKALLING TIL MØTE I STUDIEUTVALGET

Dato: 07.12.2016

Sted: Adamstuen, Gjesteserveringen

Tid: 09.15-12.00

SAKSLISTE	
63/2016	Godkjenning av dagsorden
64/2016	Læringssenteret orienterer: NMBU Skrivesenter
65/2016	Forskrift om studier - avklaringer
66/2016	Utkast til høringssvar ny tilsynsforskrift
67/2016	Tiltak for 2017 i NMBUs kvalitetsmelding
68/2016	Implementering av nytt læringsstøttesystem
69/2016	Evalueringsprosess med studieprogramporteføljen 17/18
70/2016	Orienteringssak: Møteplan for 2017
71/2016	Eventuelt

Meld forfall til Katarina Klarén: katarina.klaren@nmbu.no (tlf. 67 23 01 07).

Ås, 1. desember 2016
Studiedirektør
Ole-Jørgen Torp

Saksansvarlig: Ole-Jørgen Torp

Saksbehandler: Elin Mosnesset-Timraz/Katarina Klarén

Studieutvalget

Arkiv nr:

SU-SAK 66/2016 Ny tilsynsforskrift - utkast til høringssvar fra NMBU

Vedlegg:

1. Utkast til høringssvar fra NMBU
2. Høringsbrev fra NOKUT

Forslag til vedtak:

- Studieutvalget tilrår at NMBU sender vedlagte utkast til høringssvar til NOKUT.

Ås, 30. november 2016

Ole-Jørgen Torp

Studiedirektør

Bakgrunn

NOKUT har sendt på høring et forslag til ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften). Endringsforslaget kommer som følge av endringer i universitets- og høyskoleloven og i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften), og av utvikling for øvrig innen høyere utdanning både nasjonalt og internasjonalt.

Endringene er både av substansiell og strukturell karakter, og er så pass omfattende at forskriften fremstår som en ny.

NMBU valgte en høringsmodell, hvor SUs medlemmer fikk tilsendt saken på høring, jf. e-post til SU av 11. oktober 2016. Frist for innspill var 14. november. Studieavdelingen har ikke mottatt noen innspill.

Vedlagt er studie Studieavdelingens utkast til høringssvar.

Studiedirektørens vurdering

Studiedirektøren peker på at det er en positiv utvikling med høye ambisjoner for sektorens kvalitetsarbeid. Det videre et viktig utviklingstrekk, med økt oppmerksomheten på programnivået og på institusjonenes eget kvalitetsarbeid rundt studieprogrammene.

Samtidig er det viktig at en forskrift, som skal ligge til grunn for tilsyn med institusjonenes arbeid med å utvikle utdanningskvaliteten, er tydelig og klar. Utkastet oppfattes som til dels ordrikt, og noe utydelig. Denne tematikken er belyst i vedlagte utkast til høringssvar.

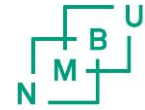
Det er videre, pekt på noen konkrete paragrafer i teksten, hvor vi ønsker å stille spørsmål ved NOKUTs formuleringer.

Det er utfordrende å svare på NOKUTs spørsmål om hvorvidt utkastet til forskrift legger konkrete hindringer for kvalitetsarbeidet, jf. tidligere utsendte høringsbrev. Økte krav kan være krevende, men behøver hverken å bety hindringer eller økt rapportering. Samtidig kjenner vi ikke implikasjonene av endringene for tilsynsmetodikken og dette gjør det vanskelig å forutsi utfordringer for sektoren i en konkret tilsynssituasjon.

Studiedirektøren ønsker derfor spesielt at utvalget drøfter spørsmålet om hindringer ved møtet. Fristen til NOKUT er 9. desember. Innspillene fra utvalget må derfor være konkrete, og gjerne forsøkt formulert i forkant av møtet, for å kunne innarbeides i utkastet.

Forslag til vedtak

- Studieutvalget tilrår at NMBU sender vedlagte utkast til høringssvar til NOKUT.

NOKUT
Postboks 578
1327 LYSAKER

Vår ref.
16/03644-7

Deres ref.

Dato
18.11.2016

UTKAST

Høringssvar fra NMBU - Forslag til ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (tilsynsforskriften)

Vi viser til brev av 9. september 2016, hvor NOKUT sendte på høring forslag til ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning.

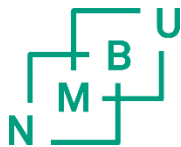
Overordnet vurdering

NMBU støtter retningen for utviklingen av tilsynsforskriften. Forslagene til endring reflekterer høyere ambisjoner på utdanningsområdet, en bredere forståelse av kvalitet og tar inn over seg dreiningen fra undervisning til læring og læringsutbytte. Programnivået gis større oppmerksomhet og institusjonenes ansvar for kvalitetsarbeidet understrekes. Dette er svært positivt.

Videre vil NOKUT stimulere til arbeidet med å heve kvaliteten og til å sette ambisjoner som går utover en minstandard. Også dette er en riktig intensjon og en ønsket vei å gå.

NMBU ønsker samtidig å peke på at en forskrift som skal ligge til grunn for tilsyn med institusjonenes arbeid med å utvikle utdanningskvaliteten, må være tydelig og klar. Tydelighet i forventninger legger til rette for forutsigbarhet og gjennomsiktighet i tilsynsarbeidet, noe som er viktig for tillit og dialog mellom institusjonene og NOKUT.

NOKUT opplyser at nye kriterier er formulert på en åpen måte, og dette kan i mange tilfeller være hensiktsmessig. Det kan samtidig være en fare for at formuleringer som har mer karakter av målsetning enn uttrykkelig krav, kan skape uklarheter i en gitt tilsynssituasjon. Et eksempel på dette er §2-3, som har et innhold av stor relevans for studentenes læring og læringsutbytte og hvor ambisjonen er tydelig, men hvor det åpnes for store muligheter for tolkning når det kommer til faktiske forventninger og krav.

NMBU påpekte i høringsuttalelsen til KDs kvalitetsforskrift, viktigheten av at NOKUTs tilsynsmodell er transparent og av å sikre en god kommunikasjon mellom NOKUT og institusjonene i forkant, under og i etterkant av tilsynet. Dette blir spesielt viktig når det er stort rom for tolkning av kravene.

Kommentarer til konkrete kapitler/paragrafer

§2-2, fjerde ledd: krav til at studiets innhold skal være faglig oppdatert og oppdatert når det gjelder utviklingen av kunnskap innen profesjons-, arbeids- og samfunnsliv. Det er stort sprik i studieprogrammenes egenart og koblingen til profesjons-, arbeids- og samfunnsliv. Samtidig brukes «skal» i innledningen av setningen og «og» i oppramsingen (ikke «og/eller»). Det viktig at forventningene tilpasses programmenes egenart ved et konkret tilsyn. Dette gjelder fremfor alt tilsyn med et program med fremfor alt studieprogrammer med svak kobling til bestemte profesjoner. Videre bør uttrykket «i forhold til» unngås i en slik språklig sammenheng.

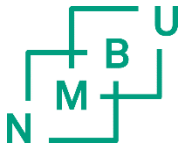
§2-2 åttende og niende ledd: NOKUT foreslår innføring av et krav om at alle gradsstudier skal ha avtaler for internasjonal utveksling. Det kan stilles spørsmål om hensiktsmessigheten i et slikt krav for studieprogrammer med høy grad av innveksling. NMBU har flere studieprogrammer med en sterk internasjonal profil og med en høy andel internasjonale studenter, som avlegger hele eller deler av sin grad ved institusjonen. For noen av disse studentene, som har kommet til Norge for å studere på et 2-årigt masterprogram, vil det være lite aktuelt å dra på utveksling.

Generelt sett kan det heller ikke utelukkes at det i noen sammenhenger kan være mer aktuelt å knytte avtalene opp mot fagmiljøer eller hele institutter, enn mot studieprogrammer. Det sentrale bør være å sikre at alle studenter, ved samtlige studieprogram, kan dra på utveksling.

§2-3: UH lovens §4-3 første og andre ledd omhandler i detalj studentenes krav og rett til et godt fysisk og psykisk læringsmiljø. I lys av lovens utfyllende beskrivelse av hvilke krav som stilles til et godt læringsmiljø, kan det virke noe unødvendig med en tilsvarende formulering i tilsynsforskriftens §2-3 sjette og syvende ledd samt merknader til disse leddene. Paragrafen oppfattes også som generelt ordrik med ledd som har lignende innhold.

§2-4, andre ledd: Ambisjonen i forskriften når det gjelder kompetanse innen utdanning er riktig. Et fagmiljø som har høy kompetanse innen utdanning, der det sikres god undervisning og tilrettelegging for læring i et hvert fagmiljø, må være en målsetting for alle institusjoner. Det er også en økende oppmerksomhet sektoren på underviseres kompetanse og behovet for utvikling av kompetansegivende rammer. Parallelt med dette arbeides det flere steder med utvikling av meritteringssystemer. Dette er store endringsprosesser, men uten tvil et helt nødvendig arbeid som vil gi viktige resultater på sikt.

Samtidig er forskriftens ordlyd knapp når det gjelder konkrete krav man vil bli målt opp mot i en gitt tilsynssituasjon og det gis lite tilleggsinformasjon i merknadene. Tatt endringsprosessenes omfang i betraktning, er det viktig at

institusjonen blir vurdert ut fra endringspotensial og det helhetlige arbeid som gjøres på området, ikke kun ut fra gjeldende nivå på kompetanse i fagmiljøene.

Kapitel 4: NOKUT stiller i kapitel 4 krav om at institusjonene skal ha en kvalitetsstrategi. Dette kan ifølge merknadene være både et eget dokument eller nedfelt i flere strategiske dokumenter. Det fremgår ikke av utkastet hva som er NOKUTs forventning til innhold eller nivå.

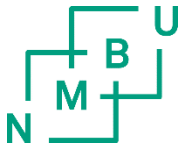
NMBU har per i dag rammer og ambisjoner for arbeidet med utdanning og undervisning nedfelt i flere dokumenter; NMBUs strategi og samfunnsoppdrag, NMBUs læringsfilosofi og NMBU-nøkkelen. Den sistnevnte beskriver ønsket læringsutbytte for kandidatene fra universitetet. I tillegg kommer beskrivelsen av vårt kvalitetssikringssystem. Disse dokumentene mener vi samlet sett, setter standard, retning og ambisjon for vårt kvalitetsarbeid.

NMBU understreker viktigheten av at det gis rom for forskjellighet i strategiarbeidet. Dette arbeidet har en sterk kobling til institusjonens utvikling av identitet og profil, og kan ikke strømlinjeformes. Viktig er også at forutsetningene for å lykkes med kvalitetsarbeidet like mye ligger i et bredt eierskapet til strategiene, som i dokumentene i seg selv.

NMBU oppfatter videre at NOKUT i kapitel 4 innskjerper kravene til institusjonene når det gjelder egeninitierte vurderinger/kontroller av studieprogram for å rette opp avvik. Dette er positivt, idet det tydeliggjør institusjonenes ansvar for kvalitet i studieprogrammene. Det fremstår imidlertid som noe uklart for oss hvordan kravet om jevnlig kontroll av programkvaliteten (jf. §4-1-2b) står i forhold til kravet om gjennomføring av periodisk evaluering (§4-2). Det synes, når forskriftstekst, merknader og høringsbrev legges ved siden av hverandre, som om det første skal knyttes til NOKUTs forventninger gjennomføring av interne tilsyn/innføring av lokale NOKUT (jf. høringsnotatet, under 3.3), mens de periodiske evalueringene skal være en del av et løpende arbeid. Vi hadde ønsket at NOKUT kunne være mer konkret på hva forventningene er, når det kommer til aktiviteter som er relatert til hverandre; revidering av program, jevnlig kontroll av programkvalitet og periodisk programevaluering.

NMBU legger til grunn at et løpende kvalitetsarbeid, som er godt integrert i ledelsen på alle nivåer i organisasjonen, skal være institusjonens primære vei for å sikre kvaliteten. Det er vår vurdering at kombinasjonen av årlige egevalueringer på programnivå og periodiske programevalueringer gjennomført av eksterne vurderingskomiteer, gir et godt grunnlag for så vel å utrede mistanke om avvik og evaluere behovet for utvikling av et studieprogram.

Vi etterstreber å finne arbeidsformer, hvis primære formål er å drive utvikling, og hvor vi unngår økt rapporteringsbyrde og dialogformer som svekker tilliten mellom administrasjon og fagmiljø. Våre arbeidsformer skal selvsagt løpende evalueres og utvikles, men må bygge på grunntanken om at det er fagmiljøene, som forvalter de viktigste faglige kvalitetsstandardene og at det er de som er tette på studentenes læringsbane. I tillegg kommer viktigheten av å sikre en god systematikk i eksterne blikk fra fagfeller og arbeidsliv.

Vi mener at NOKUTs krav og forventninger til institusjonene har det riktige innhold og er på riktig nivå. Det skal være krevende å oppfylle kravene i en forskrift som handler om arbeid med kvalitet i utdanning og det skal stilles høye forventninger til systematikk i vårt kvalitetsarbeid. Samtidig er det av stor viktighet at det gis et tydelig handlingsrom for institusjonene til selv å utforme rutiner for kvalitetsarbeidet og velge arbeidsformer ut fra størrelse, egenart og kvalitetskultur. Dette er viktig for institusjonene selv, men har også en verdi på tvers av institusjoner. Forskjellighet i løsninger kan være en viktig kilde for læring, utvikling og innovasjon – noe vi trenger innenfor alt kvalitetsarbeid.

Oppsummering

NMBU støtter den valgte retningen for arbeidet med ny forskrift. Vi mener at utkastet til forskrift er i tråd med utviklingen innen studiekvalitetsområdet og retter oppmerksomheten på det som er viktig for å utvikle kvaliteten i utdanning og undervisning.

Vi kunne ønske oss følgende;

- En gjennomgang av teksten når det gjelder ordbruk; det er ledd som omhandler det samme, men som likevel er delt opp og det brukes mye «skal» uten skal-kravet balanseres mot «og/eller» senere i setningene.
- En ytterligere spesifisering av hvordan de nye kvalitetskriteriene vil legges til grunn for et konkret tilsyn (kap 2).
- En klargjøring av forventningene til det arbeidet med kvalitet i studieprogrammene, som kommer i tillegg til det løpende kvalitetsarbeidet (kap 4).

Vennlig hilsen

Skriv inn navn
Skriv inn tittel

Katarina Klaren

Kopi til: NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet v/Mari Sundli
Tveit, STUD - Studieavdelingen v/Ole-Jørgen Torp

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)
Postboks 5003 NMBU
1430 ÅS

Saksbehandler: Rachel Glasser

Vår ref: 16/00981-1
Vår dato: 09.09.2016
Deres ref:
Deres dato:

Høring – forslag til ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften)

NOKUT sender på høring forslag til ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften). Endringsforslaget kommer som følge av endringer i universitets- og høyskoleloven og forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften), og av utviklingen for øvrig innen høyere utdanning både nasjonalt og internasjonalt.

Forslaget til ny studietilsynsforskrift innebærer både substansielle og strukturelle endringer. Strukturen i den reviderte forskriften er såpass endret at den fremstår som en ny forskrift. NOKUT vil derfor etter høringsrunden fastsette en ny studietilsynsforskrift og opphever den eksisterende.

I forslaget til ny studietilsynsforskrift er NOKUT opptatt av å sikre kvalitet i studier på programnivå. Forslaget til ny studietilsynsforskrift er innrettet mot områder NOKUT mener det er viktig å arbeide med for å sikre god kvalitet i studentenes læring og god kvalitet og relevans i studentenes læringsutbytte. Det er innført flere endringer i krav til akkreditering i forbindelse med dette fokusskiftet i kvalitetsarbeidet. Vi gjør i denne sammenheng oppmerksom på at NOKUT har utarbeidet et veiledende dokument *Kvalitetsområder for studieprogram*.

Det ovennevnte skiftet korresponderer også med endringene i «Standards and Guidelines for Quality Assurance in The European Higher Education Area»/Europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning (ESG). Nye ESG fremholder studentsentrert læring som en sentral standard. Deler av ESG er implementert i universitets- og høyskoleloven og øvrige forskrifter gitt med hjemmel i denne loven, og deler av ESG er implementert i kriteriene i forslag til ny studietilsynsforskrift.

Forslaget til ny studietilsynsforskrift er en del av oppfølgingen av Meld.St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet*. På bakgrunn av denne stortingsmeldingen er universitets- og høyskoleloven endret, og Kunnskapsdepartementet har som en konsekvens av dette gjort endringer i studiekvalitetsforskriften. NOKUT foreslår i det foreliggende forslaget endringer som viderefører dette arbeidet.

Den reviderte universitets- og høyskoleloven slår fast at NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes samlede kvalitetsarbeid i motsetning til tidligere krav der NOKUT skulle evaluere institusjonenes system for kvalitetssikring. I tråd med krav i studiekvalitetsforskriften har NOKUT fastsatt utfyllende kriterier for institusjonenes kvalitetsarbeid i forskrift. Gjennom denne forskriften og KDs studiekvalitetsforskrift er det nå kommet inn flere paragrafer som tydeliggjør institusjonenes ansvar for intern kvalitetssikring, som for eksempel tilsyn med egen studieportefølje.

I kravene til institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid er det innført et punkt om at institusjonene skal ha en strategi for utdanningskvalitet. Videre er det i forskriften tydeliggjort at institusjonene kan sette egne kvalitetskrav i sine studier. Dette gir rom for at utdanningsinstitusjonene kan la krav utover minstestandardene være grunnlag for sitt kvalitetsarbeid. NOKUT ønsker å stimulere til offensive og innovative institusjoner med ambisjoner utover de nasjonale minstekravene. NOKUT er opptatt av at institusjonene skal ha nødvendig handlingsrom med tanke på innovasjon og kvalitetsutvikling i studietilbudene. Dersom institusjoner ser at noen av kravene i forskriften vil kunne virke begrensende på innovasjon og kvalitetsutvikling, ser vi gjerne at dette kommenteres særskilt.

Regjeringen varslet i strukturmeldingen om økte krav til akkreditering av master- og doktorgradsprogrammer og videreføring av ordningen med at institusjonene kan søke om å endre institusjonskategori, men med skjerping av kravene for akkreditering som vitenskapelig høyskole og universitet. I studiekvalitetsforskriften er dette realisert. I det foreliggende forslaget foreslår NOKUT endringer som følger opp dette.

NOKUT ber om kommentarer til alle deler av forskriften, samt til merknadene. Vi viser til vedlagte høringsnotat for nærmere omtale av forslagene til endringer i studiekvalitetsforskriften.

Høringssaken er tilgjengelig på <http://www.nokut.no/Hoering-ny-studietilsynsforskrift>. Vi ber om at høringsuttalelser fortrinnsvis sendes elektronisk til post@nokut.no. Høringsuttalelser er offentlige etter offentlighetsloven og blir publisert.

Høringsfristen er satt til tre måneder. **NOKUT ber om eventuelle høringsuttalelser innen 9. desember 2016.**

Vi ber høringsinstansene vurdere om saken også bør forelegges underordnede organer som ikke er nevnt i høringslisten.

I forbindelse med høringen arrangerer NOKUT en høringskonferanse 30. september på Oslo Kongressenter. For mer informasjon og påmelding se: <http://www.nokut.no/no/Nyheter/Nyheter-2016/NOKUT-inviterer-til-horingskonferanse-30-september>.

Med hilsen

Terje Mørland
direktør

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert.

Vedlegg: Høringsinstanser.docx
1. Ny studietilsynsforskrift.docx
2. Høringsnotat.docx
3. Sammenligning ny og gammel forskrift.docx

Høringsinstanser

Departementene

Statlige og private universiteter og høyskoler

Norgesuniversitetet

Fagskoler

Fellesstudieadministrativt tjenestesenter

Senter for internasjonalisering av utdanningen

VOX

Norges forskningsråd

Program for kunstnerisk utviklingsarbeid

Kjønnsbalanse og mangfold i forskning (KIF)

Datatilsynet

Forbrukerrådet

Universitets- og høyskolerådet

Nettverk for private høyskoler

Utdanningsdirektoratet

Nasjonalt fagskoleråd

Norsk studentorganisasjon

ANSA

International Students Union ISU Norway

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

Stipendiatororganisasjonen i Norge

Statens lånekasse for utdanning

Riksrevisjonen

Sametinget

Sivilombudsmannen

Norsk presseforbund

Steinerskoleforbundet

NHO

Kommunenes Sentralforbund

Virke

Spekter

Landsorganisasjonen i Norge

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Unio

Akademikerne

Cristin

De nasjonale forskningsetiske komiteer

Samskipnadsrådet

Studentsamskipnadene

Nettverk for UH-pedagogikk

Stiftinga for folkemusikk og folkedans

Studieforbundet kultur og tradisjon

Norsk institutt for bunad og folkedrakt

Ny studietilsynsforskrift
Hjemmel: Fastsatt av NOKUT XX. XX 2016 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 2-1 og § 3-1 jf. forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften) § 1-7(2), § 2-1(3), § 2-2(4), § 3-1(5), § 3-5(6) og § 4-3. Struktur: Kapittel 1. Generelle bestemmelser Kapittel 2. Akkreditering av studier Kapittel 3. Akkreditering av institusjoner Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid Kapittel 5. NOKUTs akkreditering og tilsyn Kapittel 6. Sluttbestemmelser
Kapittel 1. Generelle bestemmelser
§ 1-1. Virkeområde
(1) Forskriften gjelder akkreditering av og tilsyn med studietilbud og institusjoner innen høyere utdanning etter lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 2-1, § 3-1 og § 3-3 jf. forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften) § 1-7(2), § 2-1(3), § 2-2(4), § 3-1(5), § 3-5(6) og § 4-3.
Kapittel 2. Akkreditering av studier
§ 2-1. Grunnleggende forutsetninger
(1) Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal være oppfylt ved akkreditering: a) Styringsordning b) Reglement c) Klagenemnd d) Læringsmiljøutvalg e) System for kvalitetssikring f) Prosedyrer for godskriving og faglig godkjenning g) Utdanningsplan h) Vitnemål og Diploma Supplement (2) Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt.
§ 2-2. Krav til studiet
(1) Studiet skal ha et dekkende navn. (2) Studiet skal ha tydelig faglig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv. (3) Læringsutbyttet for studiet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. (4) Studiets innhold skal være faglig oppdatert og oppdatert i forhold til utviklingen av kunnskap innen profesjons-, arbeids- og samfunnsliv. (5) Studiets innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet. (6) Studiet skal ha relevant kobling til forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. (7) Institusjonen som tilbyr studiet, skal ha ordninger for samhandling med samfunns- og arbeidsliv tilpasset studiets egenart og profil. (8) Studiet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studiets egenart og profil. (9) Gradsstudier skal ha avtaler for internasjonal studentutveksling, og eventuelt nasjonal studentutveksling, som er faglig relevante og forankret i fagmiljøet. (10) For studier der obligatorisk praksis inngår, skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted. (11) Studiet skal ha en ledelse som har et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet.

(12) Rekrutteringen av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen skal kunne etablere og opprettholde et stabilt studiemiljø.

(13) Informasjon om studiet skal være nøyaktig, oppdatert og lett tilgjengelig. Studieplanen og annen informasjon om studiet skal vise studiets innhold, oppbygging og progresjon, samt muligheter for studentutveksling.

§ 2-3. Undervisning og læring

(1) Fagmiljøet skal legge til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i å utforme læringsprosessen.

(2) Studiets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

(3) Studiet skal ha undervisnings- og læringsformer som er tilpasset læringsutbyttet for studiet.

(4) Studiet skal ha vurderingsformer som er egnet for å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd, og som er tilpasset studiets innhold og læringsaktiviteter.

(5) Studiets arbeidsmåter og vurderingsformer skal forberede for et arbeidsliv og samfunn i utvikling.

(6) Studenten skal sikres et godt læringsmiljø.

(7) Studiet skal ha infrastruktur og læringsressurser tilpasset studiet.

(8) Institusjonen skal gjennom tilretteleggingen av studiet sikre at et tilfredsstillende antall kandidater fullfører med et godt resultat på normert tid.

§ 2-4. Fagmiljø

(1) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets art, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studiet.

(2) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal ha høy kompetanse innen utdanning og skal sikre god undervisning og tilrettelegging for læring.

(3) Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

(4) For de ulike sykluser gjelder i tillegg følgende krav om fagmiljøets kompetansenivå:

- a) For første syklus skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.
- b) For andre syklus skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 40 prosent ansatte med førstestillingskompetanse og minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse.
- c) For tredje syklus skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professorkompetanse.

(5) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal drive forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet tilpasset studiets innhold og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå.

(6) For studier med praksis skal fagmiljøet tilknyttet studiet ha relevant erfaring fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre en systematisk faglig dialog mellom institusjonens fagpersoner og praksisveiledere.

(7) Fagmiljøet tilknyttet gradsstudier skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

§ 2-5. Utfyllende bestemmelser for fellesgrader

(1) Det skal fremgå tydelig hvilke deler av fellesgraden de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av studiet som helhet.

(2) Delene fellesgraden består av, skal utgjøre en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for fellesgraden.

(3) Ved akkreditering av en internasjonal fellesgrad skal deler som tilbys av institusjoner underlagt lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler, tilfredsstillende standarder og kriterier for akkreditering av studier i §§ 2-1 til 2-4 i denne forskrift.

§ 2-6. Særskilte bestemmelser om fagmiljø
(1) Kravene i § 2-4(3) i denne forskrift kan fravikes for studier med omfang på 30 studiepoeng eller mindre som gis i samarbeid med eksterne miljøer som driver forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid på nivå med institusjonens eget fagmiljø. Institusjonen som samarbeider med eksterne fagmiljøer, må ha et eget fagmiljø innenfor studiets fagfelt eller i tilstøtende fagfelt og ta et helhetlig ansvar for studiet. (2) Kravet i § 2-4(3) i denne forskrift kan fravikes og reduseres ned til 30 prosent dersom det faglige bidraget fra personer som ikke har sin hovedstilling ved institusjonen, fører til at studiet med det kan tilbys på et kvalitativt bedre nivå. Det er da en forutsetning at institusjonen på andre måter sikrer god ledelse av studiet, godt læringsmiljø, god læringsutvikling for studentene og mulighet for god faglig tilbakemelding. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.
§ 2-7. Særskilte bestemmelser for deltakelse i institusjonsovergrepene kunstnerisk stipendiatprogram
(1) Det skal foreligge et reglement for deltakelse i programmet. Deltakelse i programmet, roller og ansvar for deltakende institusjon skal være klart beskrevet. (2) Institusjonens og stipendiatenes rettigheter og plikter skal være beskrevet i særskilt avtaleformular. (3) Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal være tilpasset den undervisning og veiledning og det kunstneriske utviklingsarbeid som må utføres for å sikre og videreutvikle kvaliteten i programmet. (4) Institusjonen skal drive et aktivt og relevant kunstnerisk utviklingsarbeid med god bredde på høyt internasjonalt nivå knyttet til deltakelsen i programmet. (5) Institusjonen skal vise hvordan stipendiatenes deltakelse i programmet integreres i eget fagmiljø og fagutvikling. (6) Institusjonen skal delta aktivt i den obligatoriske fellesdelen av programmet. (7) Institusjonen skal kunne tilby sine stipendiater nødvendige obligatoriske og valgfrie kurs innenfor sin egen spesialisering.
Kapittel 3. Felles bestemmelser for akkreditering av institusjoner
§ 3-1. Akkreditering av institusjoner
(1) Institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. (2) Institusjonen skal ha tilfredsstillende rutiner og praksis for oppretting av studier og revidering av akkrediteringen av studier. (3) Institusjonsakkreditering må skje innen fire år etter at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid (jf. kapittel 4 i denne forskrift) er godkjent av NOKUT. (4) Institusjonen skal ha et jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid. (5) Institusjonens forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten. (6) Institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.
§ 3-2. Akkreditering som høyskole
Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal være av høy kvalitet og være på nivå med sammenlignbare institusjoner. Institusjonen skal kunne vise til dokumenterte resultater over tid.
§ 3-3. Akkreditering som vitenskapelig høyskole
Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid innen det faglige området for doktorgradsstudiet som danner grunnlag for akkreditering som vitenskapelig høyskole, skal ha et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.
§ 3-4. Akkreditering som universitet
Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid innen de faglige områdene for doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet, skal ha et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.

Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid
§ 4-1. Krav til systematisk kvalitetsarbeid
(1) Grunnlag for kvalitetsarbeidet a) Institusjonen skal sikre og utvikle kvaliteten i sine studier gjennom et system for kvalitetssikring. b) Institusjonen skal ha en strategi for å sikre og utvikle utdanningskvalitet. c) Kvalitetsarbeidet skal sikre at studiene tilfredsstiller de nasjonale kravene i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og kapittel 2 i denne forskrift, og eventuelle tilleggskrav fastsatt av institusjonen. d) Kvalitetsarbeidet skal dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte og være forankret i institusjonens strategi for utdanningskvalitet. Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer og fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.
(2) Gjennomføring av kvalitetsarbeidet a) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studier. b) Institusjoner med fullmakt til å akkreditere studier skal sikre at nye studier oppfyller nasjonale og eventuelle institusjonsspesifikke krav. Alle institusjoner skal jevnlig kontrollere om studiene oppfyller de nasjonale og eventuelle institusjonsspesifikke krav. c) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studiene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid. d) Resultater fra kvalitetsarbeidet skal brukes ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje.
§ 4-2. Institusjonenes periodiske evalueringer (jf. forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 2-1(2))
(1) Institusjonen skal fastsette mandatet for, og intervallet mellom, de periodiske evalueringene.
Kapittel 5. NOKUTs akkreditering og tilsyn
§ 5-1. Søknad om akkreditering av studier og institusjoner
(1) Dersom et studietilbud institusjonen ikke selv har fullmakt til å etablere endres vesentlig, må institusjonen informere NOKUT. NOKUT vurderer om det er nødvendig å søke om ny akkreditering. (2) NOKUT kan administrativt avvise søknader om akkreditering hvis krav i § 2-1(1) og (2) ikke er oppfylt. (3) NOKUT kan i særskilte tilfeller fastsette karantenetid på inntil to år før søker får behandlet en søknad på nytt. Søker skal varsles før vedtak om karantene treffes.
§ 5-2. Tilsyn med akkrediterte studier og institusjoner
(1) Tilsynet skjer med utgangspunkt i studienes/institusjonenes dokumenterte tilstand og dokumenterte resultater knyttet til kravene i kapittel 2 og 3 i denne forskrift og i §§ 3-1 til 3-10 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning. (2) Institusjonen plikter å legge forholdene til rette for NOKUT slik at NOKUT kan gjennomføre tilsyn. Gjennomføring av tilsynet avgjøres av NOKUT etter en konkret vurdering av forholdene nevnt i § 5-2(1) i denne forskrift. NOKUT kan gi institusjonen frist for å rette opp mangelfulle forhold.
§ 5-3. NOKUTs periodiske tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid
(1) Grunnlag for tilsynet i lov og forskrifter a) Tilsynet gjennomføres på grunnlag av kravene i kapittel 4 i denne forskrift, i § 1-6 i universitets- og høyskoleloven og i §§ 2-1 og 2-2 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning. b) For institusjoner med akkrediterte studier jf. § 2-2(3) i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning kan NOKUT velge å gjennomføre tilsynet enten på grunnlag av

kravene i kapittel 2 i denne forskrift og i §§ 3-1 til 3-4 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning, eller på samme grunnlag som angitt i a).
§ 5-4. Informasjonsplikt
(1) Institusjonen plikter å fremskaffe den informasjonen som er nødvendig for at NOKUT skal kunne gjennomføre tilsyn. (2) Institusjonen skal holde NOKUT oppdatert om opplysninger om institusjonen og dens akkrediterte studier som fremgår av NOKUTs database.
§ 5-5. Oppnevning av sakkyndige
(1) NOKUT oppnevner sakkyndige ved akkreditering og revidering av studier og institusjoner og ved periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid. Institusjonen skal gis anledning til å kommentere NOKUTs forslag om sakkyndige før oppnevning av enkeltstående komiteer. (2) Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved institusjonen eller studiet de skal vurdere, eller ha andre tilknytninger til institusjonen som kan medføre inhabilitet.
(3) Sakkyndiges kompetanse a) Ved akkreditering av studier i første og andre syklus skal de sakkyndige samlet ha kompetanse i og erfaring fra tilsvarende eller beslektet studium og ellers ha slik kompetanse: I. Minst én skal ha formell kompetanse på et høyere nivå enn det studiet som skal akkrediteres. II. Minst én skal ha relevant internasjonal kompetanse ved vurdering av studier i andre syklus. b) Ved akkreditering av studium i tredje syklus og revidering av akkreditert studium i alle sykluser skal den sakkyndige komiteen ha kompetanse i og erfaring fra tilsvarende eller beslektet studium og ellers ha slik kompetanse: I. Minst én skal ha formell kompetanse på et høyere nivå enn det aktuelle studiet, eller professorkompetanse, ved vurdering av studium i tredje syklus. II. Minst én skal ha relevant internasjonal kompetanse ved vurdering av studier i andre og tredje syklus. III. En skal være student eller, for tredje syklus, stipendiat eller doktorgradsstudent. c) Ved akkreditering av institusjoner og revidering av akkrediterte institusjoner skal den sakkyndige komiteen ha slik kompetanse: I. Minst én skal ha erfaring fra ledelse ved en høyere utdanningsinstitusjon minst på nivå med den kategori akkrediteringen gjelder. II. Minst én skal ha tilknytning til relevant utenlandsk institusjon. III. Minst én skal ha relevant kompetanse fra samfunns- eller arbeidslivet. IV. En skal være student og ha erfaring fra institusjonsstyre, andre sentrale tillitsverv eller fra arbeid i studentorganisasjon. V. Minst én skal ha førstestillingskompetanse ved akkreditering til høyskole. VI. Minst én skal ha professor- eller dosentkompetanse ved akkreditering til universitet og vitenskapelig høyskole. d) Ved NOKUTs periodiske tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid skal den sakkyndige komiteen ha slik kompetanse: I. Alle skal ha erfaring fra kvalitetsarbeid eller periodisk tilsyn. II. Minst én skal ha erfaring fra ledelse ved en høyere utdanningsinstitusjon. III. Minst én skal ha tilknytning til relevant utenlandsk institusjon. IV. En skal være student og ha erfaring fra institusjonsstyre, andre sentrale tillitsverv eller fra arbeid i studentorganisasjon. V. Minst én skal ha professor- eller dosentkompetanse.
Kapittel 6. Sluttbestemmelser
§ 6-1. Ikrafttredelse og overgangsregler
Forskriften trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 28. februar 2013 nr. 237 om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning. Søknader om akkreditering og revidering av akkrediteringer som er påbegynt i NOKUT før denne forskrift trer i kraft, behandles etter tidligere forskrift.

Merknader til kapitlene og paragrafene

Kapittel 2. Akkreditering av studier

«Studier» i denne forskriften omfatter både studieprogrammer, kortere studier som årsheter, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv. For tredje syklus omfatter «studier» både opplæringsdelen og den vitenskapelige avhandlingen.

Kriteriene i dette kapittelet gjelder uavhengig av hvordan studiet er tilrettelagt (på campus, desentralisert, som fjernundervisning osv.).

Institusjoner uten selvakkrediteringsfullmakt kan ikke opprette nye fag eller emner i et akkreditert studium på det aktuelle nivået, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-3. Dette betyr at endringer i et akkreditert studium må gjøres innenfor fagene eller emnene som allerede er akkreditert. NOKUT gjør oppmerksom på at det å tilby et akkreditert, stedbasert studium som nettstudium krever ny søknad om akkreditering. Det samme gjelder dersom institusjonen ønsker å forandre eller utvide hjemmelsgrunnlaget for en mastergradsutdanning.

Til § 2-1. Grunnleggende forutsetninger

Oversikten i denne paragrafen over krav i lov om universiteter og høyskoler som skal vurderes for akkreditering, er gitt for å gjøre det tydelig og forutsigbart hvilke bestemmelser i universitets- og høyskoleloven NOKUT fører tilsyn med. NOKUT forutsetter at disse bestemmelsene er oppfylt ved enhver institusjon til enhver tid.

NOKUT vurderer om de grunnleggende forutsetninger i forbindelse med søknader om akkreditering av studier fra ikke-akkrediterte institusjoner og nye aktører er oppfylt.

Ved revidering av akkrediterte studier vurderes grunnleggende forutsetninger ved alle institusjoner.

Til § 2-2. Krav til studiet

(1) Ved akkreditering av doktorgradsstudium skal det gå tydelig frem hvilke fagområder doktorgradsstudiet omfatter. Når NOKUT akkrediterer et doktorgradsstudium, skal det i vedtaket angis innenfor hvilke(t) fagområde(r) institusjonen får utvidede fullmakter.

(3) Læringsutbytte skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning. Læringsutbyttet for studier med profesjonskrav, for eksempel studier med rammeplaner, må oppfylle både profesjonskravene og kravene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

(6) Bestemmelsen stiller krav til tydelig sammenheng mellom studiet og forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, i tråd med kravet i § 1-3, a) i universitets- og høyskoleloven.

(9) Det skal foreligge oppdaterte og bindende avtaler.

(10) Avtaler skal regulere den faglige gjennomføringen av praksis og andre forhold som er av betydning for studenten.

Til § 2-3. Undervisning og læring

(1) Jf. European Standards and Guidelines (ESG) 1.3.

(2) Jf. ECTS Users' Guide. Arbeidsomfang er en beregning av hvor mye tid den typiske student bruker for å fullføre ulike faglige aktiviteter som kreves for å nå det definerte læringsutbyttet for studiet. En slik beregning skal også inkludere individuell/ikke-tilrettelagt studieinnsats.

(3) De ulike undervisnings- og læringsformene må være tilpasset studiets innhold og organisering.

(6) Med læringsmiljø mener NOKUT summen av alle de forhold som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap. Læringsmiljø omfatter også forhold som er av betydning for studentenes fysiske og psykiske helse.

(7) Dette innebærer at det foreligger egnede lokaler, utstyr, bibliotektenester, administrative og tekniske tjenester, tilstrekkelige og egnede IKT-ressurser, nettstøtte, egnet læringsplattform etc., som understøtter studentens læring og læringsmiljø og den faglig ansattes undervisning og forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid.

(8) For å kunne vurdere om kandidatene fullfører med et godt resultat, er det en viktig forutsetning at fagmiljøet arbeider for en mest mulig ensartet bruk av karakterskalaen på tvers av institusjoner.

Til § 2-4. Fagmiljø

(1) Fagmiljøet tilknyttet studiet omfatter personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studiet. Presiseringen er ment å inkludere personer med ulike typer bidrag inn i studiet i tillegg til undervisning, veiledning eller annen tilrettelegging for læring. Dette kan for eksempel være laboratoriearbeid, forskning, utviklingsarbeid, erfaringsoverføring fra praksisfeltet, praktisk undervisning, pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi, innovasjon og samarbeid med arbeids- og næringsliv.

(2) Kompetanse innen utdanning omfatter i denne forskriften UH-pedagogikk og didaktikk, og i tillegg evnen til å tilrettelegge et vitenskapsområde/kunstfaglig område på riktig nivå og med relevant profil inn i et studium.

Utdanningsfaglig kompetanse inkluderer også kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring.

Institusjonen er ansvarlig for å sikre fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, jf. forskrift om ansettelse og opprykk §§ 1-2 til 1-7, og for å legge til rette for oppdatering og utvikling av denne kompetansen.

(3) og (4) For fellesgrader regnes de deltagende institusjonene som «institusjonen». Det vil si at 50 prosent av det samlede fagmiljøet som bidrar inn mot fellesgraden, må utgjøres av ansatte i hovedstilling ved én (eller flere) av de deltagende institusjonene.

(5) Det er ikke et krav at alle fagmiljøer skal utføre både forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Kunstnerisk utviklingsarbeid vil kunne tilsvare forskning i kunstutdanninger.

Et omfang som står i forhold til studiets nivå, innebærer for eksempel at det vil kreves større aktivitet innen forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til et masterstudium enn til et bachelorstudium.

(6) Med «praksisveiledere» menes de personer som legger til rette for – og veileder – studenten ved dennes praksisopphold ved virksomheter utenfor studiestedet.

Til § 2-5. Utfyllende bestemmelser for fellesgrader

(1) Tilfredsstillende rutiner for kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av fellesgraden innebærer å utvikle og implementere en strategi for utvikling og sikring av kvalitet på konsortienivå.

(2) Dersom en fellesgrad gis i samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, må det angis hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsene for fellesgraden er utformet i tråd med. Om landet/landene det samarbeides med, ikke har eget kvalifikasjonsrammeverk, kan landet/landene følge Kvalifikasjonsrammeverket for Det europeiske området for høyere utdanning, QF-EHAE.

Til § 2-6. Særskilte bestemmelser om fagmiljø

For studier som skal akkrediteres av NOKUT, må det angis i søknaden om det er søkt på grunnlag av særskilte bestemmelser.

Kapittel 3. Akkreditering av institusjoner

Til § 3-1. Akkreditering av institusjoner

(2) Med revidering menes en full gjennomgang av om studiet tilfredstiller gjeldende krav for akkreditering. Minimumskravene til kvalitet for et studium er de nasjonale kravene til akkreditering av studier som fremgår av forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og kapittel 2 i denne forskrift. Institusjonene kan sette strengere krav enn dette. Institusjonen kan også utarbeide krav for områder som ikke er dekket av denne forskrift.

Til §§ 3-3 og 3-4. Akkreditering som vitenskapelig høyskole og universitet

For vitenskapelige høyskoler vil det faglige området som dekkes av doktorgradsstudiet som utgjør grunnlaget for akkreditering, vurderes.

For universiteter vil de faglige områdene som dekkes av doktorgradsstudiene som ligger til grunn for akkreditering, vurderes. I henhold til studiekvalitetsforskriften § 3-8 tredje og fjerde ledd, skal et universitet ha rett til å tildele doktorgrad alene på minst fire fagområder. De fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil.

For å dokumentere at faglig nivå og resultater er på tilstrekkelig nivå, må institusjonen foreta en evaluering. Evalueringen skal sammenligne de ovennevnte faglige områdene med tilsvarende faglige områder av anerkjent høy internasjonal kvalitet ved andre institusjoner. Evalueringen skal dels vurdere faglig kvalitet og resultater innenfor utdanninger på bachelor-, master- og ph.d.-nivå i de aktuelle faglige områdene, og dels skal evalueringen vurdere faglig nivå og resultater på de faglige områdenes forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid.

Evalueringen skal være en helhetlig faglig vurdering basert på relevante indikatorer og annen informasjon og vil bli utsatt for en vurdering av NOKUTs sakkyndige. Denne prosedyren vil gjelde både for akkreditering og revidering av akkreditering.

Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid

Til § 4-1. Krav til systematisk kvalitetsarbeid

(1) Grunnlag for kvalitetsarbeidet

b) Strategien kan være et separat dokument eller inngå i andre strategiske dokumenter.

c) Kvalitetskravene kan være forskjellige for ulike deler av studieporteføljen. Minimumskravene til kvalitet for et studium er de nasjonale kravene til akkreditering av studier som fremgår av forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og kapittel 2 i denne forskrift. Institusjonene kan sette strengere krav enn dette.

Institusjonene kan også utarbeide krav for områder som ikke er dekket av denne forskrift.

d) Institusjonenes kvalitetsarbeid skal sikre at studentene i de ulike studieprogrammene oppnår et godt læringsutbytte. «Vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte» viser til de områder institusjonene må være særskilt opptatt av med tanke på å legge til rette for læring, slik at studentene oppnår læringsutbyttet. For å kunne vurdere dette må institusjonene systematisk arbeide med områder som er med på å understøtte studentenes oppnåelse av læringsutbyttet. Eksempler på slike områder finnes i NOKUTs veiledende dokument *Kvalitetsområder for studieprogram*: kunnskapsbase, læringsbane, startkompetanse, læringsutbytte, utdanningsfaglig kompetanse, samfunn og arbeidsliv, læringsmiljø og programdesign.

Institusjonene må ha ordninger for jevnlig og systematisk å kunne vurdere oppnåelse av studentenes læringsutbytte.

En forankring av kvalitetsarbeidet i ledelsen innebærer at ledelsen har tilgang til informasjon om kvaliteten i de enkelte studiene og en policy for når den griper inn overfor enkeltstudier.

(2) Gjennomføring av kvalitetsarbeidet

a) Eksempler på kilder for informasjon er

- I. analyser av tallmateriale knyttet til utdanningsvirksomheten, for eksempel karakternivå ved opptak, frafall, gjennomføring på normert tid, bruk av karakterskala og fagpersonalets kompetansenivå
- II. materiale fra andre relevante undersøkelser og nasjonale databaser
- III. evalueringer og tilbakemeldinger som evalueringer fra studenter, evalueringer fra faglig ansatte og sensorer, periodiske evalueringer, tilbakemeldinger fra eksterne og tidligere studenter

c) Det regnes som sviktende kvalitet når fastsatte kvalitetskrav ikke er oppfylt. Hvis NOKUT skulle avdekke sviktende kvalitet i et tilsyn, vil opprettingsfristen være mellom ½-2 år. Hva som er rimelig tid, vil avhenge av type kvalitetssvikt. Det normale er at en kvalitetssvikt skal rettes opp uten unødige opphold.

Kapittel 5. NOKUTs akkreditering og tilsyn

Til § 5-1. Søknad om akkreditering av studier og institusjoner

(1) Eksempler på vesentlige endringer i et akkreditert studium er

- a) endring i det samlede læringsutbyttet for studiet
- b) nytt navn på studiet
- c) etablering av studiet på nye steder
- d) endring fra stedbasert til nettbasert utdanning eller omvendt

Det foreligger utfyllende informasjon på NOKUTs nettside.

Til § 5-2. Tilsyn med akkrediterte studier og institusjoner

Det er NOKUT som igangsetter alt tilsyn, og som avgjør formen på tilsynet.

Til § 5-5. Oppnevning av sakkyndige

(1) NOKUT kan benytte faste faglige komiteer i tilfeller der omfanget av akkrediteringssøknader og/eller revideringer gjør dette hensiktsmessig. Faste faglige komiteer kan i noen tilfeller foreta en prekvalifisering av fagmiljøer før en institusjon sender inn en akkrediteringssøknad. I tilfellene der faste komiteer benyttes, vil legitimiteten til komiteene sikres ved at oppnevningen skjer i dialog med representanter for sektoren.

(3)

a) II og b) II. Relevant internasjonal kompetanse vil normalt bety en person med hovedstilling ved en institusjon utenfor Norge.

Kapittel 6. Sluttbestemmelser

Til § 6-1. Ikrafttredelse og overgangsregler

Kunnskapsdepartementet har fastsatt overgangsordninger for akkreditering av universitet eller vitenskapelig høyskole med gyldighet frem til 31.12.2018. Overgangsordningene gir for det første en åpning for å kunne sannsynliggjøre at kravene i studiekvalitetsforskriftens § 3-7 femte ledd og § 3-8 femte ledd vil være oppfylt innen 31. desember 2018, og gjennom det kunne oppnå akkreditering. I tillegg åpner forskriften for at institusjonen ved beregningen av kravet om uteksaminering av minst fem doktorander i snitt over tre år på to av doktorgradsstudiene, kan ta med institusjonens kandidater som har avlagt eller vil avlegge grad ved en annen institusjon, forutsatt at kandidatens doktorgradsarbeid er innenfor et av institusjonens doktorgradsstudier.

NOKUT vil ikke videreføre slike unntaksordninger etter at overgangsordningene opphører, og metodikken som beskrives i overgangsordningene danner ikke presedens for NOKUTs øvrige akkrediteringer.

Høringsnotat – forslag til ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften)

1. Innledning

NOKUT sender på høring forslag til ny *forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning* (heretter kalt studietilsynsforskriften).

NOKUTs studietilsynsforskrift fastsettes med hjemmel i universitets- og høyskoleloven (uhl.), og Kunnskapsdepartementets (KD) *forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning* (heretter kalt studie kvalitetsforskriften).

Endringsforslaget er en følge av endringer i uhl. og studie kvalitetsforskriften og av utviklingen for øvrig innen høyere utdanning både nasjonalt og internasjonalt.

Forslaget til ny studietilsynsforskrift omfatter både substansielle og strukturelle endringer. Den reviderte forskriften er såpass endret at den fremstår som en ny forskrift, og det er derfor naturlig at NOKUT fastsetter den som ny forskrift. Gjeldende forskrift oppheves samtidig med at den nye forskriften trer i kraft.

2. Bakgrunn og viktige prinsipper for forslaget

2.1 Universitets- og høyskoleloven og forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning

Den reviderte uhl. (ikrafttredelse 1. juli 2016.) slår fast at NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes samlede kvalitetsarbeid i motsetning til tidligere uhl. som sa at NOKUT skulle evaluere institusjonenes system for kvalitetssikring.

KD har videre fastsatt endringer i studie kvalitetsforskriften. En hovedendring i studie kvalitetsforskriften er at NOKUT skal fastsette utfyllende kriterier for institusjonenes kvalitetsarbeid i forskrift. Institusjonene skal selv gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine.

KD uttaler i sitt høringsbrev at bakgrunnen for endringene¹ er Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet* (strukturellemeldingen) og regjeringens uttalte mål om å legge til rette for økt kvalitet i høyere utdanning og forskning. Regjeringen varslet i strukturellemeldingen økte krav til akkreditering av master- og doktorgradsprogrammer og videreføring av ordningen med at institusjonene kan søke om å endre institusjonskategori, men skjerping av kravene for akkreditering som vitenskapelig høyskole og universitet.

På de ovennevnte områdene har KD tatt inn i sin forskrift forhold som tidligere er regulert i studietilsynsforskriften. Studietilsynsforskriften er enkelte steder justert som en konsekvens av dette.

2.2 Europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning

NOKUTs arbeid med kvalitetsarbeid og akkreditering av studietilbud bygger på internasjonale standarder og påvirkes av målene i Bologna-prosessen der europeiske utdanningsministere i 2005 anerkjente «Standards and Guidelines for Quality Assurance in The European Higher Education Area»/Europeiske standarder og retningslinjer for

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-endring-i-forskrift-om-kvalitetssikring-og-kvalitetsutvikling-i-hoyere-utdanning-og-fagskoleutdanning/id2460086/>

kvalitetssikring i høyere utdanning (ESG)². I henhold til forslag om endret studiekvalitetsforskrift § 2-1 3. ledd, jf. § 2-2 4. ledd, skal institusjonenes kvalitetsarbeid og NOKUTs tilsyn med dette være i tråd med kravene i ESG.

Deler av ESG er implementert i uhl. og øvrige forskrifter gitt med hjemmel i denne loven, og deler av ESG er implementert i kriteriene i ny studietilsynsforskrift.

ESG skal bidra til en felles europeisk plattform og sikre europeisk mobilitet og konkurranseevne, uten å utfordre diversiteten og den nasjonale selvstendigheten. ESG ble revidert våren 2015 som en følge av utviklingen siden 2005 innen kvalitetssikring, utvikling av kvalifikasjonsrammeverk, godkjenning³ (recognition) og bruken av læringsutbyttebeskrivelser – en utvikling som representerer et paradigmeskifte i retning av studentsentrert læring og undervisning. Den reviderte versjonen av ESG datert mai 2015 representerer derfor en mer studienær tilnærming til kvalitetsarbeid enn 2005-versjonen.

2.3 NOKUTs kvalitetsområder for studieprogram

I forslag til ny studietilsynsforskrift legger NOKUT vekt på kvalitet i studier på programnivå. NOKUTs veiledende dokument *Kvalitetsområder for studieprogram* viser hvilke områder NOKUT i særlig grad mener det er viktig å arbeide med for å sikre god kvalitet i studentenes læring og god kvalitet og relevans i studentenes læringsutbytte.⁴ Sentrale kvalitetsområder i dette dokumentet danner grunnlaget for enkelte av kriteriene for akkreditering av studier.

2.4 Arbeidsdeling mellom utdanningsinstitusjoner og NOKUT

Det fastslås i uhl. og i KDs forslag til revidert studiekvalitetsforskrift at utdanningsinstitusjonene skal ivareta ansvaret for kvaliteten i utdanningene ved å ha et systematisk kvalitetsarbeid som skal sikre og bidra til å utvikle kvaliteten i studietilbudene.

NOKUTs oppgaver er i denne sammenheng todelt: Det ene er å fastsette utfyllende kriterier for institusjonenes og NOKUTs arbeid med akkreditering, kvalitetsarbeid og tilsyn. Det andre er å føre tilsyn med dette ut fra det samlede sett av kriterier som fremgår av Kunnskapsdepartementet og NOKUTs forskrifter.

Sammenlignet med en rekke europeiske land fremstår den norske akkrediteringsmodellen som ganske unik, og norske institusjoner har relativt vide faglige fullmakter. Særlig selvakkrediteringsretten understreker autonomien innen universitets- og høyskolesektoren. Fullmaktssystemet i UH-sektoren hviler på NOKUTs kontrollfunksjon, og NOKUT har flere virkemidler enn hva som er tilfelle i de fleste europeiske land. Det er derfor helt vesentlig at det etableres en god balanse mellom institusjonenes faglige fullmakter og NOKUTs kontrollfunksjon. Institusjonenes forvaltning av faglige fullmakter og NOKUTs tilsynsfunksjon skal sammen bidra til at samfunnet kan ha tillit til norsk høyere utdanning.

2.5 Minstekrav og utviklingspotensial

I kravene til institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid er det innført et punkt om at institusjonene skal ha en strategi for utdanningskvalitet. I tillegg er det i forskriften tydeliggjort at institusjonene kan sette egne kvalitetskrav i sine studier. Dette gir rom for at

² <http://www.enqa.eu/index.php/home/esg/>

³ Godkjenning her innbefatter institusjonenes praksis knyttet til å godskrive tidligere utdanning, gi fritak for deler av utdanning (inklusive fritak på bakgrunn av realkompetanse), søknad om faglig godkjenning av annen høyere utdanning, jf. uhl 3-5. I tillegg kommer NOKUTs generelle godkjenning av utenlandsk utdanning.

⁴ http://www.nokut.no/Documents/NOKUT/Artikkelbibliotek/UA-enhet/SFU/2016/Kvalitetsomr%c3%a5der_for_studieprogram.pdf

utdanningsinstitusjonene kan la krav utover minstestandardene være grunnlag for sitt kvalitetsarbeid. NOKUT ønsker å stimulere til offensive og innovative institusjoner med ambisjoner utover de nasjonale minstekravene. NOKUT er opptatt av at institusjonene skal ha nødvendig handlingsrom med tanke på innovasjon og kvalitetsutvikling i studietilbudene. Dersom institusjoner ser at noen av de ovennevnte kravene vil kunne virke begrensende på innovasjon og kvalitetsutvikling, ser vi gjerne at dette kommenteres særskilt. For ordens skyld understreker vi at kravene vil kunne oppleves som krevende – det er også meningen. Det vi i denne omgang er særskilt opptatt av, er krav som virker begrensende.

3. NOKUTs studietilsynsforskrift

I det følgende kommenteres hovedendringer i forskriften, og det angis om kravene er en videreføring av gjeldende krav, i hovedsak videreføring av gjeldende krav, eller om kravene er nye.

Kapittel 1 er en videreføring av dagens forskrift, kun oppdatert med datoene for endringer i uhl. og studiekvalitetsforskriften.

3.1 Kapittel 2. Akkreditering av studier

Det følger av uhl. at NOKUT kan gi forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av institusjoner og studietilbud. KDs studiekvalitetsforskrift bestemmer videre at NOKUT kan fastsette egne kriterier for revidering av studietilbud. Kriteriene skal være i tråd med internasjonale standarder som Norge er forpliktet til å følge.

Det følger av uhl. § 3-3 (4) at institusjoner som skal akkreditere nye studietilbud, skal bygge på samme standarder og kriterier som NOKUT benytter ved akkreditering. Institusjonens vurdering må dokumenteres. Dette er en tydeliggjøring av gjeldende rett, og NOKUT har i det foreliggende forslaget om krav til akkreditering av studier lagt vekt på at kravene skal fungere både for NOKUTs akkrediteringsprosesser og for institusjoner med selvakkrediteringsfullmakt. Dokumentasjonen bør innbefatte institusjonens vurdering av de ulike kravene i studietilsynsforskriften, selve studieplanen eller lignende på akkrediteringstidspunktet samt selve vedtaket om akkrediteringen. Vesentlige endringer i studietilbudet skal også dokumenteres.

NOKUT har i det foreliggende forslaget valgt å la de samme kriteriene gjelde for akkreditering av studier og for revidering av igangsatte studier.

Kvalitet i studiene kjennetegnes ved høyt faglig nivå og relevans, både når det gjelder lærestedenes tilrettelegging for studentenes læring og studentenes læringsutbytte. NOKUT er seg bevisst denne todelte tilnærmingen til studiekvalitet gjennom de foreslåtte kriteriene. Kvalitet i studiene er i tillegg kjennetegnet ved at et tilfredsstillende antall studenter gjennomfører studiet på normert tid. Dette er tydeliggjort i kriteriesettet. NOKUT vil presisere at fullføringsgrad alene ikke er et kvalitetsmål. Det må sammenholdes med kravet til at kandidatene når de fullfører, skal ha fått et godt læringsutbytte.

I kriteriene for akkreditering av studier har NOKUT stilt krav som vi har grunn til å tro at de aller fleste utdanningsmiljøer vil gjenkjenne som adekvate virkemidler for å stimulere til god kvalitet. En hoveddel av de nye kravene er tatt inn på bakgrunn av at de aller fleste institusjonene over tid har satt de forhold kravene omhandler på dagsordenen. NOKUT mener derfor at alt ligger til rette for at disse forholdene bør omfattes av studietilsynsforskriften.

Nye kriterier er utformet på en relativt åpen måte, slik at ulike fagområder og ulike institusjoner kan operasjonalisere dem slik det gagnar studiekvaliteten i det aktuelle studiet.

§ 2-1. Grunnleggende forutsetninger

Under (1) Grunnleggende forutsetninger er listen over hvilke krav i lov om universiteter og høyskoler som skal legges til grunn i forbindelse med akkreditering, utvidet med ett nytt punkt, nemlig «Prosedyrer for godskriving og faglig godkjenning», jf. uhl. § 3-5. Bakgrunnen er at ESG i mai 2015 fikk et nytt punkt om at «Institusjonene skal konsekvent anvende forhåndsdefinerte og offentliggjorte regler som dekker alle faser av «studietiden», dvs. studentopptak, studieprogresjon, godkjenning og sertifisering.» I utdypingen av denne standarden heter det i ESG pkt. 1.4: «Rettferdig godkjenning av kvalifikasjoner fra høyere utdanning, studieperioder og tidligere opplæring, herunder godkjenning av realkompetanse, er viktige komponenter for å sikre studentenes studieprogresjon, samtidig som det fremmer mobilitet.» NOKUT har valgt å tydeliggjøre denne standarden gjennom å ta inn rutiner for godskriving og faglig godkjenning som et krav som skal vurderes ved akkreditering og ved revidering av akkreditering.

Ved akkreditering vurderer NOKUT grunnleggende forutsetninger kun i forbindelse med søknader om akkreditering av studier fra ikke-akkrediterte institusjoner. Ved revidering av akkrediterte studier vurderes grunnleggende forutsetninger ved alle institusjoner.

§ 2-2. Krav til studiet

Nedenfor kommenterer vi kriteriene fortløpende.

(1) Studiet skal ha et dekkende navn.

Kravet er en videreføring av gjeldende forskrift.

(2) Studiet skal ha tydelig faglig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

Kravet er en videreføring av gjeldende forskrift. Normalt forventer NOKUT at alle studier har en relevans utover å kvalifisere til videre studier, men det finnes noen fagområder der kandidatene må være på et høyere nivå før de kan bruke sin utdanning i arbeidslivet.

NOKUT har i dokumentet «Kvalitetsområder for studieprogram» beskrevet samspill med samfunn og arbeidsliv som ett av flere områder institusjonene må ha oppmerksomhet på i det studienære kvalitetsarbeidet. Flere deler av den foreliggende forskriften fremhever sammenhengen mellom praksis, arbeids- og samfunnsliv og studiekvalitet.

(3) Læringsutbyttet for studiet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Kravet er en videreføring av gjeldende forskrift.

Læringsutbyttet kandidatene tar med seg ut fra studiet, må være beskrevet konkret nok til at studentene og arbeidslivet kan bruke det til å kommunisere om kompetanse. Samtidig må læringsutbyttet være fleksibelt nok til at det ikke fremstår som lite relevant for et arbeidsliv som stadig er i utvikling.

(4) Studiets innhold skal være faglig oppdatert og oppdatert i forhold til utviklingen av kunnskap innen profesjons-, arbeids- og samfunnsliv.

Kravet er nytt. NOKUT ønsker å innføre dette kravet for å tydeliggjøre at innholdet i et studium må være komponert slik at det sikrer et faglig høyt nivå. Kravet innebærer at fagutvikling ikke bare skal skje innenfor en faglig akademisk diskurs, men også i samspill og dialog med profesjonsfeltet og arbeidslivet. Kravet tydeliggjør også at studiets innhold skal være relevant for samfunnet.

(5) Studiets innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

Kravet er en videreføring av innholdet i gjeldende forskrift, dog noe omstrukturert. Se også § 2-3 (3) og (4).

(6) Studiet skal ha relevant kobling til forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Kravet er en videreføring av gjeldende krav, med unntak av at ordet «tilfredsstillende» er byttet ut med «relevant». Det tydeliggjør et krav om at ethvert studium bør ledsages av kunnskapsutvikling som er med på å bygge opp kunnskapsgrunnlaget for det aktuelle studiet. Det er ikke fastsatt et krav om at det må være en direkte sammenheng mellom den enkeltes forskningsaktivitet og undervisningsaktivitet, men det samlede fagmiljøet må kunne fremvise en tilstrekkelig relevant kobling mellom fagmiljøets forskning og utdanning.

Fagmiljøets forskning og/eller utviklingsarbeid må også involvere både studentenes utdanningssituasjon og samfunnet rundt. Kandidatenes kompetanse er hovedkanalen for å overføre forskningsbasert kunnskap fra academia til arbeidsliv og samfunn. Fagmiljøene må søke å integrere studentene i kunnskapsbasen og kulturen fagpersonene bidrar til å utvikle, og sørge for å være oppdatert på utviklingen i fagområdet også utenfor forskningsmiljøene. I den grad studiene har praksis, må institusjonene og fagmiljøene selv sørge for god kontakt med praksisfeltet og for at utdanningene og fagmiljøets egen praksiserfaring ikke blir utdatert eller kommer i utakt med praksisfeltet.

(7) Institusjonen som tilbyr studiet skal ha ordninger for samhandling med samfunns- og arbeidsliv tilpasset studiets egenart og profil.

Kravet er nytt. NOKUT har registrert at de aller fleste studier i Norge har intensjoner om å ha en velfungerende relasjon til den delen av samfunns- og arbeidslivet som er relevant for studiet. Alle institusjoner er lovpålagt å ha et *Råd for samarbeid med arbeidslivet*. Dette rådet utfører oppgaver som er viktige i samspillet mellom institusjon og arbeidsliv, men NOKUT har med dette kravet ønsket å rette fokuset mot hvordan dette samspillet utføres på studieprogramnivå.

Det vil være stor grad av variasjon når det gjelder hva som er faglig relevant for ulike studier ved ulike institusjoner. NOKUT har derfor bevisst ikke ønsket å legge ytterligere føringer på hvilke ordninger som vil være faglig relevante og forsvarlige ved de ulike studiene.

En oppfyllelse av kravet bør også ha som konsekvens at institusjonen kan sikre en god overgang til arbeidslivet gjennom at forholdet mellom grunnopplæring og startopplæring/etterutdanning kan tilpasses.

(8) Studiet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studiets egenart og profil.

Kravet er i hovedsak en videreføring av gjeldende krav. Gjeldende studietilsynsforskrift stiller som krav at studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering. I det foreliggende forskriftsforslaget er dette kravet delt i to, og til dels utbygget noe. Det er alminnelig anerkjent at kunnskapsutvikling i alle fagområder innen norsk høyere utdanning skjer i en internasjonal kontekst. For å kunne nå et høyt internasjonalt faglig nivå er det avgjørende at studentene føres inn i, og blir en del av denne internasjonale diskursen. Studenter på ulikt nivå i studiene vil erfare denne internasjonale dimensjonen forskjellig, og det vil også variere fra fagområde til fagområde. Det generelle kravet er imidlertid at studiet må tydeliggjøre fagenes internasjonale dimensjoner, men det kan skje på ulike måter. Dette er opplagt et område hvor erfaringsdeling av ulike praksiser bør kunne utbygges.

(9) Gradsstudier skal ha avtaler for internasjonal studentutveksling, og eventuelt nasjonal studentutveksling, som er faglig relevante og forankret i fagmiljøet.

Kravet er i hovedsak en videreføring av gjeldende krav, men er bygget ut. Den nye forskriften viderefører kravet om at studiet må ha ordninger for studentutveksling, men tydeliggjør at kravet gjelder for gradsgivende studier og ikke for alle studier uansett omfang. Dette kravet er imidlertid skjerpet på noen sentrale områder. For det første tydeliggjøres det at det er studiet som skal ha ordninger for utveksling. Dernest er det innskjerpet at det skal finnes utvekslingsavtaler som er faglig relevante for det aktuelle studiet, og til sist at det er fagmiljøet som må sørge for at de aktuelle utvekslingsavtalene inngås med fagmiljø som har tilstrekkelig faglig nivå, og at utvekslingsavtalene er relevante i forhold til det aktuelle studiet.

I kravet er det også lagt inn et eventuelt-punkt om nasjonal studentutveksling. I denne omgang fungerer det mest som en påminning om at en del studier vil kunne profitere faglig på å etablere utvekslingsavtaler med tilsvarende studier ved andre norske læresteder.

(10) For studier der obligatorisk praksis inngår, skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

Kravet er en videreføring av gjeldende forskrift. Institusjonen har ansvar for å sikre god kvalitet og relevans når det gjelder praksisdelen i studiet. Derfor skal det finnes avtaler med praksisstedene som sikrer og regulerer den faglige gjennomføringen av praksis, og som muliggjør at praksis kan kvalitetssikres på samme linje som de delene av studiet som gjennomføres ved institusjonen. Det er verdt å understreke at kravene til studier som er gitt i § 2-2 og § 2-3, også gjelder (så langt det er relevant) ved tilrettelegging av studier i praksisfeltet / ved praksisgjennomføring.

God praksis betyr studentaktiverende og yrkesrelevante læringsaktiviteter med god veiledning. Det forutsetter i sin tur gode faglige planer, faglig kompetente veiledere, god faglig interaksjon mellom fagmiljøet på studiestedet og veiledere i praksisfeltet, samt gode rapporteringssystemer og klare ansvarslinjer.

(11) Studiet skal ha en ledelse som har et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet.

Kravet er nytt. Studiet skal ha en definert ledelse, og ledelsen skal også ha et ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling. Ulike institusjoner og fagtradisjoner vil nærme seg denne tematikken på ulikt vis, og NOKUT ønsker ikke å legge noen ytterligere føringer på hvordan dette skal utføres. Det er heller ikke lagt noen føringer på hvilket nivå studiets ledelse

skal etableres på. Det sentrale i kravet er at studentene skal erfare at studiet blir ledet, og ledelsen av studiet skal også ha et ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling.

(12) Rekrutteringen av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen skal kunne etablere og opprettholde et stabilt studiemiljø.

Kravet er i hovedsak en videreføring av gjeldende forskrift

(13) Informasjon om studiet skal være nøyaktig, oppdatert og lett tilgjengelig. Studieplanen og annen informasjon om studiet skal vise studiets innhold, oppbygging og progresjon, samt muligheter for studentutveksling.

Kravet er nytt. For å sikre studentenes aktive involvering i egen læring er det avgjørende at studentene har tilstrekkelig og korrekt informasjon om studiet før de tar fatt på det. ESG stiller opp et eget krav når det gjelder offentlig informasjon om bl.a. studieprogrammer, jf. ESG 1.8 Offentlig informasjon: «Institusjonene skal offentliggjøre informasjon om sine aktiviteter, herunder programmer. Informasjonen må være tydelig, nøyaktig, objektiv, oppdatert og lett tilgjengelig». NOKUT konstaterer at de aller fleste studier i Norge er opptatt av å formidle god og relevant informasjon, og kravet avspeiler derfor eksisterende god praksis ved mange institusjoner.

§ 2-3. Undervisning og læring

(1) Fagmiljøet skal legge til rette for at studentene kan ta en aktiv rolle i å utforme læringsprosessen.

Kravet er nytt. NOKUT er opptatt av at studenter skal stimuleres til å innta en aktiv rolle i sin egen læringsprosess. Kravet avspeiler et nytt punkt i ESG, ESG 1.3: «Institusjonene skal sikre at programmene tilbys på en måte som oppmuntrer studentene til å innta en aktiv rolle for å skape læringsprosessen, og at bedømmelsen av studentene gjenspeiler denne tilnærmingen.».

En helt sentral forutsetning for god læring er at studentene er motiverte og dedikerte, og at de legger tilstrekkelig arbeidsinnsats inn i studiet. Gode undervisere motiverer studentene og stiller krav og forventninger til arbeidsinnsats. Studentenes innsats møtes med en god kultur for tilbakemeldinger og individuell oppfølging fra de faglig ansatte. Studentene må stimuleres til å ha bevissthet rundt egen læring og til å utvikle en sunn læringsstrategi.

Det er opplagt at NOKUT ikke kan forskriftsfeste at studentene skal innta en aktiv rolle, ei heller at institusjonen skal sørge for det. Derimot ønsker NOKUT å innføre et kriterium om at fagmiljøet knyttet til studiet skal legge til rette for at et slikt samvirke mellom studenter og fagmiljøet kan finne sted.

(2) Studiets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

Kravet er nytt, men er etablert ved at tekst fra gjeldende forskrifts merknader er flyttet inn i forskriften. Institusjonen skal ha et gjennomtenkt forhold til hvordan studiet fordrer aktiviteter fra studentens side som til sammen utgjør 1500–1800 timer per år for heltidsstudenter. Andre studier (deltid, enkeltemner osv.) beregnes i forhold til denne normen. Institusjonene forutsettes å planlegge studiet slik at det oppgitte antall timer normalt er en forutsetning for å kunne gjennomføre studiet med bestått resultat.

(3) Studiet skal ha undervisnings- og læringsformer som er tilpasset læringsutbyttet for studiet.

Kravet er en videreføring av innholdet i gjeldende forskrift, dog noe omstrukturert.

I den grad det er mulig, bør institusjonene legge opp til å velge undervisnings- og vurderingsformer som bidrar til at studentene får øving og erfaring med arbeidsmetoder som er relevante for fagområdet og arbeidslivet.

(4) Studiet skal ha vurderingsformer som er egnet for å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd, og som er tilpasset studiets innhold og læringsaktiviteter.

Kravet er i hovedsak en videreføring av gjeldende krav, men er noe omstrukturert. For å stimulere til at studenten oppnår forventet læringsutbytte, vil et velfungerende studieprogram både ha undervisnings- og læringsformer som bevisst er valgt med tanke på å lykkes med å oppnå det ønskede læringsutbyttet, samt vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Dertil må studiet inneholde varierte vurderingsformer med både formative og summariske hensikter. Det er en målsetting at vurderingsformene skal bidra til å sannsynliggjøre at studenten har oppnådd det forventede læringsutbyttet, og at karaktergivingen avspeiler et faglig korrekt nivå. Det er videre viktig at fagmiljøene tilknyttet det enkelte studium arbeider med å sikre at vurderingen faktisk forholder seg til den kunnskap man ønsker å vurdere. NOKUT legger til grunn at institusjoner normalt vil gjøre dette arbeidet i samspill med andre institusjoner og delta aktivt i nasjonale prosjekt på dette området.

(5) Studiets arbeidsmåter og vurderingsformer skal forberede for et arbeidsliv og samfunn i utvikling.

Kravet er nytt. Studenter tilegner seg ferdigheter når de eksponeres for ulike arbeids- og vurderingsformer. Både innholdet i faget, og studentenes lærings- og vurderings erfaringer forbereder studentene for fremtid og arbeidsliv.

(6) Studentene skal sikres et godt læringsmiljø.

Kravet fantes i en noe annerledes utgave i gjeldende studietilsynsforskrift. I gjeldende studietilsynsforskrift er dette kriteriet tett knyttet sammen med rekrutteringen til studiet. I det foreliggende forslaget er kravet om at studentene skal sikres et godt læringsmiljø, fastsatt som et frittstående krav. Merknadene til forskriften tydeliggjør hva dette normalt innbefatter som minimum. Selvakkrediterende institusjoner og NOKUTs sakkyndige må i forbindelse med akkreditering av et spesifikt studium vurdere hva som må til for å etablere et godt læringsmiljø for det konkrete studiet.

(7) Studiet skal ha infrastruktur og læringsressurser tilpasset studiet.

Kravet er nytt. Kravet avspeiler en relativt bredt anerkjent sammenheng mellom ressurstilgang, infrastruktur og kvalitet på studentenes læring. Det stilles ikke eksakte krav til nivå på infrastruktur og læringsressurser, men akkrediterende instans (institusjon eller NOKUT) må for det konkrete studiet vurdere hva som er tilstrekkelig for å skape et godt læringsmiljø for studentene.

(8) Institusjonen skal gjennom tilretteleggingen av studiet sikre at et tilfredsstillende antall kandidater fullfører med et godt resultat på normert tid.

Kravet er nytt. NOKUT vil fremholde at studieprogram må være satt sammen – og bli utført på en adekvat måte – slik at studentene får gode muligheter til å oppnå et godt og relevant læringsutbytte. I tillegg vil et riktig dimensjonert studieprogram, som dertil blir tilført tilstrekkelig med faglige ressurser, føre til at studenter faktisk gjennomfører studiet, og at et solid antall gjennomfører studiet på normert tid, og ikke minst at de fullfører med et godt resultat. Kravet pålegger ikke studentene å fullføre innen rimelig tid. Derimot er det et krav til institusjonen om at *tilretteleggingen av studiet* må skje ut ifra et mål om at studentene gjennomfører på normert tid. Kriteriet gjør også gjeldende at det ikke er et frittstående mål at studentene fullfører – tilretteleggingen skal også sikre at de fullfører med et godt resultat.

§ 2-4. Fagmiljø

Kriterier relatert til studiets fagmiljø er noe justert i forhold til dagens forskrift.

Kunnskapsdepartementet har i studiekvalitetsforskriften innført skjerpede krav til fagmiljø ved mastergrads- og doktorgradsstudier. Disse kravene må operasjonaliseres ved institusjoner med akkrediteringsfullmakter og i NOKUTs akkrediteringsprosesser.

NOKUTs vurdering er at det ikke vil være hensiktsmessig å etablere en generell standard for hva som ligger i «et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse ...» (studiekvalitetsforskriften § 3-2, annet ledd). Til det er det for store forskjeller mellom de ulike fagområdene, og NOKUT mener at dette kravet vil måtte operasjonaliseres på ulikt vis i ulike grupper av fagområder. Imidlertid vil det ta tid å etablere en presedensgivende praksis for ulike fagområder. En operasjonalisering på dette området er ikke noe NOKUT kan gjøre administrativt, men det vil fordre prosesser hvor det foretas sakkyndige (peer review) vurderinger med enkeltkomiteer rettet inn mot konkrete enkeltstudier.

Av hensyn til forutsigbarhet for institusjonene vil NOKUT fremover sette i gang evalueringer av noen utvalgte studier innenfor enkelte fagområder der sakkyndige paneler fastsetter hva som kan regnes som tilstrekkelig solide og brede fagmiljøer med tanke på å bære henholdsvis master- og doktorgradsstudier. Det vil være et mål at NOKUT gjennom dette arbeidet etablerer noen fagspesifikke, normgivende tall som institusjonene og NOKUTs sakkyndige må forholde seg til. Slike normgivende tall må ikke forstås som absolutte, men inngår som et vesentlig utgangspunkt for faglige vurderinger knyttet til det enkelte studietilbud.

I institusjonenes arbeid for å oppfylle nye krav til master- og doktorgradsprogrammer må nødvendige ressurser ikke hentes ved å utarme fagmiljø knyttet til bachelorutdanninger. NOKUT vil ha en aktiv oppmerksomhet rettet mot bachelorutdanninger, og om nødvendig føre tilsyn med utsatte bachelorprogrammer.

(1)) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets art, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studiet.

Kravet er i hovedsak en videreføring av gjeldende krav, men nytt i kravet er at fagmiljøet tilknyttet studiet nå må ha en størrelse som står i forhold til antall studenter. Operasjonaliseringen av dette kravet vil sannsynligvis være forskjellig innenfor ulike grupper av fagområder, og de ovenfor nevnte evalueringene vil kunne gi fagspesifikke normerende tall som utgangspunkt for faglige vurderinger av det enkelte studietilbud.

(2) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal ha høy kompetanse innen utdanning og skal sikre god undervisning og tilrettelegging for læring.

Kravet er nytt. Kravet er begrunnet i NOKUTs ønske om å vektlegge at studiet må ha dyktige undervisere og fagpersoner som arbeider målbevisst for å tilrettelegge for god læring. Kravet er formulert på et overordnet nivå, og institusjonene må selv operasjonalisere kravet når det gjelder nivå og profil. «Høy kompetanse innen utdanning» betyr i denne forskriften den utdanningsfaglige kompetansen som fagmiljøet og den enkelte underviser må ha i tillegg til sin kompetanse innenfor undervisningsfaget. Dette omfatter UH-pedagogikk og didaktikk, hvilke også må innbefatte kompetanse til å tilrettelegge et forskningsfag for et studieprogram på riktig nivå og med relevant profil. I merknaden er det tydeliggjort at en god utdanningsfaglig kompetanse inkluderer kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring. Det følger av kravet at institusjonene må sikre fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse (jf. forskrift om ansettelse og opprykk §§ 1-2 til 1-7) og aktivt legge til rette for utvikling av denne kompetansen. Et godt fungerende fagmiljø driver også forskning eller utviklingsarbeid på undervisning og læring og er opptatt av å samle og dele erfaringsbasert kunnskap.

(3) Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

Kravet er en videreføring av gjeldende forskrift. I § 2-6 er det gitt unntaksbestemmelser til denne.

(4) For de ulike sykluser gjelder i tillegg følgende krav om fagmiljøets kompetansenivå:

Kravet er nyformulert, men viderefører i hovedsak essensen i eksisterende forskrift:

For ledd (3) og (4) har NOKUT spesifisert at for fellesgrader regnes de deltagende institusjonene som «institusjonen». Det vil si at 50% av det samlede fagmiljøet som bidrar inn mot fellesgraden, må utgjøres av ansatte i hovedstilling ved én (eller flere) av de deltagende institusjonene.

(5) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal drive forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet tilpasset studiets innhold, og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå.

Kravet er nyformulert, men viderefører sentrale elementer i gjeldende forskrift. Kravet er nå profilert slik at fagmiljøet må dokumentere forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet tilpasset studiets innhold. Jf. også det nye kravet i § 2-2 (6).

At omfanget skal stå i forhold til studiets nivå, innebærer for eksempel at det vil kreves større forskningsaktivitet knyttet til et masterstudium enn til et bachelorstudium.

Kandidatenes kompetanse er hovedkanalen for å overføre forskningsbasert kunnskap fra akademia til arbeidsliv og samfunn. Fagmiljøene må søke å integrere studentene i kunnskapsbasen og kulturen fagpersonene bidrar til å utvikle, og sørge for å være oppdatert på utviklingen i fagområdet også utenfor forskningsmiljøene.

(6) For studier med praksis skal fagmiljøet tilknyttet studiet ha relevant erfaring fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre en systematisk faglig dialog mellom institusjonens fagpersoner og praksisveiledere.

Det siste leddet av kravet er nytt. I studier som har praksis, må institusjonene og fagmiljøene selv sørge for god kontakt med praksisfeltet, og for at utdanningene og fagmiljøets egen praksiserfaring ikke blir utdatert eller kommer i utakt med praksisfeltet. Det er avgjørende at fagmiljøet som helhet har relevant erfaring fra praksisfeltet, og det er dessuten viktig for kvaliteten i studiene at det jevnlig foregår en faglig interaksjon mellom kompetansepersoner i praksisfeltet og sentrale kompetansepersoner som har sin hovedstilling ved institusjonene.

(7) Fagmiljøer tilknyttet gradsstudier skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

Kravet er en videreføring av gjeldende forskrift, med unntak av at det er innført en begrensning i kravets virkeområde. NOKUT vurderer det slik at kravet ikke bør gjøres gjeldende for kortere studier som ikke er gradsgivende.

§ 2-5. Utfyllende bestemmelser for fellesgrader

Paragrafen er i hovedsak en videreføring av gjeldende forskrift. Merknad til (2) er ny:

(2) Dersom en fellesgrad gis i samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, må det angis hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsene for fellesgraden er utformet i tråd med. Om landet (landene) det samarbeides med, ikke har eget kvalifikasjonsrammeverk, kan landet (landene) følge Kvalifikasjonsrammeverket for Det europeiske området for høyere utdanning, QF-EHAE.

§ 2-6. Særskilte bestemmelser om fagmiljø

(1) Kravene i § 2-4 (3) i denne forskrift kan fravikes for studier av 30 studiepoeng eller mindre som gis i samarbeid med eksterne miljøer der kompetansenivået minst tilsvarer nivået på institusjonens eget fagmiljø. Institusjonen må ha et eget fagmiljø innenfor studiets fagfelt eller i tilstøtende fagfelt og ta et helhetlig ansvar for studiet.

(2) Kravet i § 2-4 (3) i denne forskrift kan fravikes og reduseres ned til 30 % dersom det faglige bidraget fra personer som ikke har sin hovedstilling ved institusjonen, fører til at studiet med det kan tilbys på et kvalitativt bedre nivå. Det er da en forutsetning at institusjonen på andre måter sikrer god ledelse av studiet, godt læringsmiljø, god læringsutvikling for studentene og mulighet for god faglig tilbakemelding. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.

De særskilte bestemmelsene er nye. Den første bestemmelsen skal sikre muligheten for at institusjoner skal kunne tilby spesialfordypninger og videreutdanninger innenfor fagområder der eksterne kompetansemiljøer besitter en spesialkompetanse. Bestemmelsen åpner for muligheten for at kortere studier kan ha et fagmiljø knyttet til seg hvor mindre enn 50 % av studiets fagmiljø har sin hovedstilling ved utdanningsinstitusjonen som tilbyr studiet. I noen tilfeller og innenfor enkelte fagområder vil det finnes miljøer med stor faglig tyngde utenfor utdanningsinstitusjonene. Når institusjoner som selv har et høyt faglig nivå, identifiserer slike fagmiljøer, er det naturlig at institusjonene skal kunne samarbeide med disse med tanke på å

kunne tilby relevante og oppdaterte studier (jf. § 2-3). Det er imidlertid et klart krav at institusjonens eget vitenskapelige miljø både kan gå god for kvaliteten i det eksterne fagmiljøet, og at institusjonen på reelt vis kan være faglig ansvarlig for studiet og være den instans som tilbyr studiet samt er i stand til å drive reell kvalitetssikring av studiet.

Den andre bestemmelsen retter seg mot studier som i større utstrekning enn vanlig benytter kompetansepersoner fra andre kompetansemiljøer, og fra arbeids- og samfunnsliv, for å sikre en høyere faglig kvalitet i studiet. En forutsetning for bestemmelsen er at det faglige bidraget fra personer som ikke har sin hovedstilling ved institusjonen, medfører at studiet gjennom denne praksisen kan tilbys på et kvalitativt bedre nivå. Alle andre krav til studiet, til læringsprosessen og til fagmiljøet – herunder forskningsforankringen – må være oppfylt. Dertil må institusjonen på andre måter sikre god ledelse av studiet, godt læringsmiljø, god læringsutvikling for studentene og mulighet for god faglig tilbakemelding. NOKUT legger opp til at det skal være en viss terskel for å benytte denne bestemmelsen, og har derfor lagt inn et krav om at institusjoner som akkrediterer studier på egen fullmakt, skal dokumentere bruken av denne bestemmelsen gjennom en faglig begrunnelse.

3.2 Kapittel 3. Akkreditering av institusjoner

Kapittel 3 om akkreditering er i hovedsak en videreføring av gjeldende forskrift, men er endret noe på enkelte områder. Kunnskapsdepartementet har ført inn skjerpede krav i studiekvalitetsforskriften, og studietilsynsforskriften er justert i tråd med disse endringene. NOKUT har i denne omgang ikke benyttet anledningen til å fastsette egne kriterier for revidering av institusjonsakkreditering.

I gjeldende forskrift stilles det krav til de tre institusjonskategoriene i tre påfølgende kapitler. I det foreliggende forslaget er krav som gjelder for alle de tre institusjonskategoriene, gitt i et felles kapittel. Forskjellige krav til institusjonskategoriene står i hovedsak nå i KDs studiekvalitetsforskrift, men det er utarbeidet krav til akkreditering av henholdsvis høyskole, vitenskapelig høyskole og universitet i §§ 3-2, 3-3 og 3-4. Disse avspeiler at KD i Studiekvalitetsforskriften §§ 3-6, 3-7 og 3-8 har endret ordlyden i krav til disse institusjonskategoriene.

Det foreliggende forslaget inneholder et krav om at institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Dette vil bli omtalt nedenfor under kapittelet om institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid.

Det foreliggende forslaget inneholder videre et krav om at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal være godkjent av NOKUT, og at institusjonsakkreditering må skje innen fire år etter at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid er godkjent av NOKUT. Universitets- og høyskoleloven pålegger alle institusjoner å ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring som skal sikre og utvikle kvaliteten i utdanningen. Gjeldende prosedyre ved institusjonsakkreditering praktiserer et krav om at en institusjon som søker om institusjonsakkreditering, skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring på plass på søknadstidspunktet. I det foreliggende forslaget gjøres kravet mer eksplisitt. En «holdbarhetstid» på fire år bør være tilstrekkelig til at NOKUT og den søkende institusjon kan finne løsninger på denne utfordringen. NOKUT vil særlig be institusjoner som planlegger å søke om institusjonsakkreditering, om innspill til dette punktet.

§ 3-2. Akkreditering som høyskole

Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal være av høy kvalitet og være på nivå med sammenlignbare institusjoner. Institusjonen skal kunne vise til dokumenterte resultater over tid.

Kravet avspeiler et eksisterende krav, men er skjerpet på to måter. For det første er også institusjonens utdanning (og ikke bare forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid) omfattet av kravet. For det andre er det foreslått et krav om at ovennevnte skal være av høy kvalitet.

§ 3-3. Akkreditering som vitenskapelig høyskole

Institusjonens utdanning, forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innen det faglige området for doktorgradsstudiet som danner grunnlag for akkreditering som vitenskapelig høyskole, skal ha et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.

§ 3-4. Akkreditering som universitet

Institusjonens utdanning, forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innen de faglige områdene for doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet, skal ha et faglig nivå og dokumentere resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.

Kunnskapsdepartementet har endret ordlyden i kravene for å bli akkreditert som henholdsvis universitet og vitenskapelig høyskole når det gjelder nivå og kvalitet for både utdannings- og FoU-virksomheten: Denne skal nå ha «høy internasjonal kvalitet». I tidligere forskrift var det kun FoU-virksomheten for universitetene som var regulert; den skulle ha «høy kvalitet». I den nye studiekvalitetsforskriften (KD) er det også inkorporert at utdanningen ved institusjonene skal ha høy internasjonal kvalitet.

For universitetsakkreditering er kravet i studiekvalitetsforskriften: «3-8 (2) Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet». For akkreditering som vitenskapelig høyskole er kravet: «§ 3-7 (1) Institusjonen skal ha en tydelig faglig profil og stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet». Det tilsvarende kravet for universitetsakkreditering i gjeldende forskrift er krav om høy kvalitet for FoU-virksomheten: «§ 3-3 (3) c Institusjonen skal ha stabil forsknings- og faglig eller kunstnerisk utviklingsvirksomhet av høy kvalitet relatert til sine fagområder».

NOKUT har valgt å operasjonalisere de nye kravene til universitetsakkreditering slik at vurderingen av høy internasjonal kvalitet knyttes til de faglige områdene knyttet til doktorgradsprogrammene som utgjør grunnlaget for opprykk som universitet eller vitenskapelig høyskole. Kravet gjelder nivå og resultater for studier og FoU-virksomheten. Disse avgrensingene er et pragmatisk valg fra NOKUTs side for å kunne gjennomføre akkrediteringsprosessene på en faglig tillitsvekkende måte uten at de blir for omfattende. Valget er tatt med utgangspunkt i den betydningen doktorgradsrettighetene har og har hatt for akkreditering som universitet. I henhold til logikken med institusjonsakkreditering er forskjellen mellom høyskole- og universitetsnivå generell selvakkrediteringsrett for studier i andre og tredje syklus.

En slik operasjonalisering av kravet vil forutsette utvidet bruk av sakkyndige – trolig vil det være nødvendig med sakkyndige innenfor alle de aktuelle doktorgradsområdene. Dette vil nødvendigvis medføre at akkrediteringsprosessene blir mer omfattende.

Ved søknad om institusjonsakkreditering og eventuell revidering av universitetsstatus er det institusjonen selv som må godtgjøre at utdannings- og FoU-virksomheten innen de aktuelle faglige områdene for relevante doktorgradsstudier holder høy internasjonal kvalitet. Institusjonen må begrunne hvorfor det aktuelle fagmiljøet som den sammenligner seg med, borger for høy internasjonal kvalitet. Institusjonen må også begrunne valg av områdene for en sammenligning og dokumentere og kommentere resultater av en sammenligning. Evalueringen skal være en helhetlig faglig vurdering basert på relevante indikatorer og annen informasjon.

Ved søknad om institusjonsakkreditering må institusjonen sørge for et tilstrekkelig grunnlag for at den sakkyndige komiteen kan ta stilling til om dette kravet er oppfylt. Inntil det foreligger en omforent operasjonalisering av betydningen av kravet om høy internasjonal kvalitet, vil ikke NOKUT legge spesifikke krav til grunn i en akkreditering.

Det er forventet fra KD at NOKUT i forskrifts form skal «utdype hva høy internasjonal kvalitet er», og følgelig utforme konkrete akkrediteringskrav for høy internasjonal kvalitet. *NOKUT ønsker i særlig grad innspill gjennom høringen som gir bidrag til hvordan dette kravet kan konkretiseres og operasjonaliseres. NOKUT ønsker også på andre måter å involvere sektoren med tanke på å konkretisere og operasjonalisere et slikt krav.*

3.3 Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid

Kapittelet er nytt, men viderefører en del av innholdet i kapittel 6 i gjeldende forskrift. Tidligere skulle NOKUT fastsette kriterier for å evaluere institusjonenes system for kvalitetssikring av utdanningen. I ny studiekvalitetsforskrift pålegger KD NOKUT å gi kriterier for institusjonenes kvalitetsarbeid. (§ 2-1 (3)).

Gjennom kvalitetsarbeidet skal institusjonene frambringe kunnskap de trenger i sikringen og utviklingen av utdanningene som tilbys, og handle i tråd med kunnskapen om egen utdanningskvalitet. NOKUT ønsker å skape et forutsigbart rammeverk for det interne kvalitetsarbeidet, men det er fortsatt institusjonene som ut fra egen størrelse, faglige profil og andre lokale behov bestemmer hvordan kvalitetsarbeidet skal utformes. Kriteriene for det interne kvalitetsarbeidet er samlet i to grupper:

1. grunnlag for kvalitetsarbeidet
2. gjennomføring av kvalitetsarbeidet.

I tillegg gir forskriften føringer for periodiske evalueringer av studier, hvilket KD har stilt krav om i studiekvalitetsforskriften.

NOKUTs vurdering er at for institusjoner med et velfungerende kvalitetsarbeid vil ikke de nye reguleringene medføre store endringer i det praktiske kvalitetsarbeidet. Et nytt element er krav om at vurderingene av utdanningskvaliteten skal inngå i kunnskapsgrunnlaget for vurdering av studieporteføljen.

I det følgende gis det utfyllende kommentarer til de ulike kriteriene.

(1) Strategi for utdanningskvalitet

a) Institusjonen skal sikre og utvikle kvaliteten i sine studier gjennom et system for kvalitetssikring.

Kravet avspeiler § 2-1(1) i Studiekvalitetsforskriften og er tatt med for å understreke at kvalitetsarbeidet ved institusjonen skal være forankret i et system for kvalitetssikring, og at kvalitetsarbeidet både skal sikre og utvikle studienes kvalitet.

b) Institusjonen skal ha en kvalitetsstrategi for å sikre og utvikle utdanningskvalitet.

Kravet er nytt. Hvordan institusjonen utformer en slik strategi, er opp til institusjonen selv. En slik strategi kan inngå i institusjonens samlede strategi, eller den kan utformes som en egen strategi.

c) Kvalitetsarbeidet skal sikre at studiene tilfredstiller kravene i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og kapittel 2 i denne forskrift, og eventuelle tilleggskrav fastsatt av institusjonen.

Gjennom et systematisk arbeid for å sikre at studiene oppfyller nasjonale krav, vil institusjonen oppfylle relevante krav i ESG.

Forskriften tydeliggjør at eventuelle tilleggskrav til studiene også skal være omfattet av kvalitetsarbeidet, og at det systematiske kvalitetsarbeidet skal sikre at disse er tilfredsstilt. Institusjonen avgjør selv hva slags tilleggskrav institusjonen finner relevant som utgangspunkt for sitt kvalitetsarbeid, og disse kan være forskjellige fra studium til studium eller for ulike fagområder. Kravene kan innebære at institusjonen setter seg høyere akkrediteringsstandarder enn de som går frem av denne forskrifts kapittel 2, eller at institusjonen setter seg krav på områder som ikke er dekket av denne forskrift, eller at institusjonen tydeliggjør krav til at studiet skal tilbys på en kvalitativt god eller tilstrekkelig god måte (relatert til innsatsfaktorer, prosessfaktorer eller resultatfaktorer).⁵

d) Kvalitetsarbeidet skal dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentens læringsutbytte og være forankret i kvalitetsstrategien. Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer og fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

Institusjonens kvalitetsarbeid skal sikre at studentene i de ulike studieprogrammene oppnår et godt læringsutbytte. «Vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentens læringsutbytte» viser til de områder institusjonen må være særskilt opptatt av med tanke på å legge til rette for god læring, slik at studentene oppnår et godt læringsutbytte. Institusjonen må identifisere hvilke områder som fremstår som vesentlige, og hvilke forhold som med rimelighet bør kunne falle inn under institusjonens ansvarsområde. Det vil potensielt kunne være mange forhold som vil være vesentlige for studentenes opplevelse av sin studiesituasjon,

⁵ For eksempel: Studium A har et godt fagmiljø og svært god studentrekruttering. Det innebærer at institusjonen vil legge læringsutbyttet på et høyere nivå og vil ta inn mål om at en høy andel av studentene skal fullføre på normert tid. Studium B har mye praksis. Institusjonen ønsker derfor å legge inn særskilte kvalitetsmål knyttet til praksis. Studium C er i en oppbyggingsfase, og institusjonen vil derfor legge opp en særskilt oppfølgingsplan for å sikre at studiet har lett tilgang til støttefunksjoner med tanke på å levere god kvalitet.

men som ligger utenfor hva institusjonen kan rå over. NOKUT relaterer det ovenstående kravet til forhold og områder som er omfattet av lov og forskrift. For å gi eksempler på hva relevante områder av betydning for kvaliteten på studentens læringsutbytte kan være, har NOKUT utarbeidet et veiledende dokument (Kvalitetsområder for studieprogram) med fokus på studieprogramnivå som beskriver følgende områder: kunnskapsbase, læringsbane, startkompetanse, læringsutbytte, utdanningsfaglig kompetanse, samfunn og arbeidsliv, læringsmiljø og programdesign.

I merknaden er det spesifisert at institusjonen må ha ordninger for jevnlig og systematisk å kunne vurdere oppnåelse av studentenes læringsutbytte. NOKUT har ikke ønsket å spesifisere ha slags ordninger dette bør være, men det ligger i sakens natur at det må være noe mer enn systematisk å avholde eksamen.

Institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal være forankret i strategien, og institusjonens systematiske kvalitetsarbeid skal inneholde prosedyrer og virkemidler som skal bidra til at institusjonens strategi virkeliggjøres. Ved tilsyn vil det være avgjørende at institusjonens kvalitetsarbeid faktisk er forankret i institusjonens strategi for kvalitetsarbeid, og at kvalitetsarbeidet er innrettet på en måte som er sakssvarende i forhold til strategien.

Også tidligere *evalueringskriterier* for institusjonenes interne kvalitetsarbeid la vekt på at kvalitetsarbeidet skulle være forankret i institusjonens styre og på alle ledelsesnivåer. Det innebærer også en forventning om at ansvar, prosesser og aktører som inngår i kvalitetsarbeidet, er klart beskrevet. I tillegg har forskriften tydeliggjort at et mål med kvalitetsarbeidet er å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

(2) Gjennomføring av kvalitetsarbeidet

a) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studier.

Kravet viderefører et tidligere *evalueringskriterium* som omhandlet innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene. Sentralt i kravet er at informasjonsinnhenting skal være systematisk og skal omfatte alle studier. Institusjonen må selv tilpasse informasjonsmengden slik at man skiller vesentlig fra mindre vesentlig, og slik at studenter og faglig ansatte ikke utsettes for et unødige evalueringstrykk. Institusjonen må også foreta en avveining av hvordan disse prosessene kan dokumenteres på en nøktern måte.

Kravet er nytt og tydeliggjør at et viktig element i kvalitetsarbeidet til institusjoner med akkrediteringsfullmakter er å sikre at institusjonen oppfyller gjeldende lover og forskrifter – og eventuelle lokale kvalitetskrav til studiene. Institusjonene kan ha strengere krav til sine studier enn det som fremgår av kapittel 2 i denne forskrift.

b) Institusjoner med fullmakt til å akkreditere studier skal sikre at nye studier oppfyller nasjonale og eventuelle institusjonsspesifikke krav. Alle institusjoner skal jevnlig kontrollere om studiene oppfyller de nasjonale og eventuelle institusjonsspesifikke krav.

Utformingen av kravet er ny, men avspeiler gjeldende rett. Kravet tydeliggjør at et viktig element i kvalitetsarbeidet til institusjoner med akkrediteringsfullmakter er å sikre at institusjonen oppfyller gjeldende lover og forskrifter – og eventuelle lokale kvalitetskrav til

studiene. Institusjonene kan ha strengere krav til sine studier enn det som fremgår av kapittel 2 i denne forskrift.

En bakgrunn for kravet om at institusjonene jevnlig skal kontrollere om studiene oppfyller de fastsatte kvalitetskrav, er at NOKUT ønsker at institusjonene selv skal ta et tydeligere ansvar for fortløpende å følge med på om akkrediteringsstandarden for studiene er oppfylt. NOKUT vil innrette sitt tilsyn på en målrettet og indikasjonsbasert måte og vil i hovedsak ha en aktivitet rettet mot studier som institusjonene selv ikke i tilstrekkelig grad agerer overfor. En forutsetning for en slik arbeidsdeling er at institusjonen har ordninger som gjør at institusjonen på sentralt hold følger utviklingen av enkeltstudier og er i stand til å agere dersom et studium over tid ikke oppfyller kravene som gjelder for akkreditering av studier. For institusjoner med akkrediteringsfullmakter forutsetter kravet at § 3-1 (2) er oppfylt: «Institusjonen skal ha tilfredsstillende rutiner for oppretting av studier og revidering av akkrediterte studier.» For de større institusjonene kan det være aktuelt å vurdere en ordning der en instans ved institusjonen fungerer som en form for et lokalt NOKUT, noe for øvrig flere institusjoner praktiserer i dag.

Ved tilsyn etter denne bestemmelsen vil NOKUT primært vurdere om institusjonen utfører den forskriftspålagte oppgaven på en tilfredsstillende måte. Dersom tilsynet avdekker at institusjonen har studier som over tid har sviktende kvalitet i henhold til akkrediteringskravene, og som ikke er tilfredsstillende opprettet, vil NOKUT igangsette tilsyn av det aktuelle studiet. Vedtak i tilsynet med institusjonens systematiske kvalitetsarbeid stilles i bero inntil revideringen er avsluttet.

c) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studiene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

Kravet er i stor grad en videreføring av gjeldende *evalueringskriterier*, men er innskjerpet med en handlingsplikt. Kravet tydeliggjør at kvalitetsarbeidet både skal bidra til at studier videreutvikles, og at studier med sviktende kvalitet blir forbedret. I dette arbeidet må institusjonen forholde seg til sine egne kvalitetsmål samt andre nasjonale krav. Kravet innfører en handlingsplikt, og denne handlingsplikten spesifiseres til å skulle skje «innen rimelig tid». Det regnes som sviktende kvalitet når fastsatte kvalitetskrav ikke er oppfylt. Hvis NOKUT skulle avdekke sviktende kvalitet i et tilsyn, vil opprettingsfristen være mellom ½-2 år. Hva som er rimelig tid, vil avhenge av type kvalitetssvikt. Det normale er at en kvalitetssvikt skal rettes opp uten unødig opphold. Et kvalitetsarbeid som over tid ikke er i stand til å rette opp vesentlige mangler i utdanningskvaliteten, kan ikke godkjennes.

d) Resultater fra kvalitetsarbeidet skal brukes ved vurdering og strategisk utvikling av studieporteføljen.

Kravet er nytt. Gjennom kravet forventes det at kunnskapen fra institusjonens kvalitetsarbeid ikke kun skal brukes til å sikre og videreutvikle *enkeltstudier*, men at institusjonen skal anvende den ervervede kunnskapen i utviklingen av den helhetlige utdanningsvirksomheten ved institusjonen. Et tilsyn basert på dette kravet skal ikke vurdere institusjonens faktiske strategi og studieportefølje, men skal derimot vurdere om resultater fra institusjonens kvalitetsarbeid i tilstrekkelig grad tas hensyn til i disse prosessene.

Institusjonenes periodiske evalueringer

(1) Institusjonen skal fastsette mandatet for, og intervallet mellom, de periodiske evalueringene.

Kravet i § 4-2 følger opp kravet i studiekvalitetsforskriftens § 2-1 (2): «(2) Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene. Evalueringsresultatene skal være offentlige.»

De periodiske evalueringene skal være systematiske i den forstand at det skal være et kjent intervall mellom evalueringene. Kunnskapsdepartementet legger til grunn at alle studier ved institusjonen evalueres på denne måten. Institusjonen må selv avgjøre om intervallet skal være identisk for alle studietyper, og hva slags type mandat som skal utformes ved evaluering av ulike studietyper.

3.4 Kapittel 5. NOKUTs akkreditering og tilsyn

Kapittel 5 omhandler tilsyns- og akkrediteringsfunksjoner som utføres av NOKUT. Noen av bestemmelsene er flyttet hit på grunn av restrukturering av forskriften, og noen av bestemmelsene er nye.

Søknad om akkreditering av studier og institusjoner

§ 5-1 er i hovedsak en videreføring av § 1-2 i gjeldende forskrift. Dog er paragrafen endret slik at antall søknadsfrister pr. år ikke er spesifisert. Informasjon om søknadsfrister vil foreligge på NOKUTs nettside. Regulering av endring i studier som er akkreditert av NOKUT, var tidligere beskrevet i forskriftens merknader. Dette er nå løftet opp i forskriften og gitt en kortere form.

Det er foreslått å sette inn en tydelig hjemmel for administrativ avvisning av søknader som ikke oppfyller grunnleggende forutsetninger. Dette er en tydeliggjøring av gjeldende rettspraksis.

Karantenebestemmelsen er en videreføring av dagens praksis.

Tilsyn med akkrediterte studier og institusjoner

§ 5-2 beskriver hjemmelsgrunnlaget for tilsyn med akkrediterte studier og institusjoner. Prosessen vil være annerledes enn ved akkreditering, da revideringen i tillegg vil basere seg på dokumenterte resultater. Annet ledd er en videreføring av § 8-2 i gjeldende forskrift.

Gjeldende forskrifts § 8-1 er tatt ut av studietilsynsforskriften, da denne i sin helhet nå er tatt inn i studiekvalitetsforskriften §§ 3-9 og 3-10.

NOKUTs periodiske tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid

§ 5-3 beskriver hjemmelsgrunnlaget for tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid. Studiekvalitetsforskriften § 2-2 (3) gir NOKUT anledning til å føre en annen type tilsyn med kvalitetsarbeidet ved institusjoner som ikke har institusjonsakkreditering. Ved slike institusjoner kan NOKUT velge å føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid ved å føre tilsyn med de akkrediterte studietilbudene. Dette er beskrevet i ledd (1) b).

Annet ledd angir hva som minimum må foreligge ved tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid. NOKUT vil spesifisere ytterligere dokumentasjonskrav for tilsynet. Dette vil normalt innbefatte en skriftlig redegjørelse hvori inngår institusjonens vurdering av egen

kvalitet og eget kvalitetsarbeid, samt redegjørelse for – og autentisk materiale som dokumenterer – tiltak for kvalitetsutvikling og -utbedring.

Informasjonsplikt

§ 5-4 er en videreføring av nåværende § 1-3.

Oppnevning av sakkyndige

§ 5-5 er med noen språklige justeringer, og med ett unntak, en videreføring av gjeldende forskrift. En innholdsmessig endring er at den sakkyndige komiteen skal ha kompetanse i og erfaring fra tilsvarende eller beslektet studium – og ikke alle medlemmer i komiteen slik nåværende forskrift krever. Øvrige endringer er av språklig klargjørende art.

3.5 Kapittel 6. Sluttbestemmelser

Forskriften vil tre i kraft straks den er vedtatt. Unntaket gjelder for søknader hvor saksbehandlingen er påbegynt i NOKUT før forskriften trer i kraft.

Kunnskapsdepartementet har i studiekvalitetsforskriften fastsatt en senere ikraftredelsesdato for enkelte krav knyttet til akkreditering som henholdsvis høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet innen 31. desember 2018, samt enkelte krav til akkrediterte studier.

KD har videre fastsatt en særskilt overgangsordning for institusjoner som søker om akkreditering som vitenskapelig høyskole eller universitet. Disse kan få akkreditering hvis institusjonen kan sannsynliggjøre at kravene i studiekvalitetsforskriften § 3-7 femte ledd og § 3-8 femte ledd vil være oppfylt innen 31. desember 2018. I tillegg har KD i merknad fastsatt at ved beregningen av om kravet vil bli oppfylt, kan institusjonens kandidater som har avlagt eller vil avlegge grad ved en annen institusjon, tas med, forutsatt at kandidatens doktorgradsarbeid er innenfor et av institusjonens doktorgradsstudier.

NOKUT legger ikke opp til å videreføre slike unntaksordninger etter at overgangsordningene opphører, og metodikken som beskrives i overgangsordningene vil, ikke danne presedens for NOKUTs øvrige akkrediteringer.

FORSLAG TIL NY studietilsynsforskrift	GJELDENE studietilsynsforskrift
Hjemmel: Fastsatt av NOKUT XX. XX 2016 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 2-1 og § 3-1 jf. forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften) § 1-7(2), § 2-1(3), § 2-2(4), § 3-1(5), § 3-5(6) og § 4-3. Struktur: - Kapittel 1. Generelle bestemmelser - Kapittel 2. Akkreditering av studier - Kapittel 3. Akkreditering av institusjoner - Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid - Kapittel 5. NOKUTs akkreditering og tilsyn - Kapittel 6. Sluttbestemmelser	Hjemmel: Fastsatt av NOKUT 28. februar 2013 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 og § 3-3, jf. forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 og § 3-2.
Kapittel 1. Generelle bestemmelser	Kapittel 1. Generelle bestemmelser
§ 1-1. Virkeområde (1) Forskriften gjelder akkreditering av og tilsyn med studietilbud og institusjoner innen høyere utdanning etter lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 2-1, § 3-1 og § 3-3 jf. forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften) § 1-7(2), § 2-1(3), § 2-2(4), § 3-1(5), § 3-5(6) og § 4-3.	§ 1-1. Virkeområde Forskriften gjelder akkreditering av og tilsyn med høyere utdanning og institusjoner som gir høyere utdanning etter lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2 og § 3-3 og forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 og § 3-2.
Kapittel 2. Akkreditering av studier	Kapittel 7. Akkreditering av studier
§ 2-1. Grunnleggende forutsetninger (1) Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal være oppfylt ved akkreditering: a) Styringsordning b) Reglement c) Klagenemnd d) Læringsmiljøutvalg e) System for kvalitetssikring f) Prosedyrer for godskriving og faglig godkjenning	§ 7-1. Grunnleggende forutsetninger for akkreditering Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for akkreditering: a) Reglement og styringsordning b) Klagenemnd c) Læringsmiljøutvalg d) Utdanningsplan

g) Utdanningsplan h) Vitnemål og Diploma Supplement (2) Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt.	e) Vitnemål og Diploma Supplement f) Kvalitetssikringssystem. Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt. Rekrutteringen av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium. For studier med praksis skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.
§ 2-2. Krav til studiet (1) Studiet skal ha et dekkende navn. (2) Studiet skal ha tydelig faglig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv. (3) Læringsutbyttet for studiet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. (4) Studiets innhold skal være faglig oppdatert og oppdatert i forhold til utviklingen av kunnskap innen profesjons-, arbeids- og samfunnsliv. (5) Studiets innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet. (6) Studiet skal ha relevant kobling til forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. (7) Institusjonen som tilbyr studiet, skal ha ordninger for samhandling med samfunns- og arbeidsliv tilpasset studiets egenart og profil. (8) Studiet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studiets egenart og profil. (9) Gradsstudier skal ha avtaler for internasjonal studentutveksling, og eventuelt nasjonal studentutveksling, som er faglig relevante og forankret i fagmiljøet. (10) For studier der obligatorisk praksis inngår, skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted. (11) Studiet skal ha en ledelse som har et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet.	§ 7-2. Plan for studiet Studiet skal ha et dekkende navn. Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Følgende forhold skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås: a) studiets innhold og oppbygning b) arbeids- og undervisningsformer c) eksamensordninger og andre vurderingsformer. Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier. Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, som er tilpasset nivå, omfang og egenart for studiet. Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering. Disse ordningene skal være tilpasset studiets nivå, omfang og egenart. Institusjonen skal ha lokaler, bibliotek tjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene, som er tilpasset studiet.

(12) Rekrutteringen av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen skal kunne etablere og opprettholde et stabilt studiemiljø. (13) Informasjon om studiet skal være nøyaktig, oppdatert og lett tilgjengelig. Studieplanen og annen informasjon om studiet skal vise studiets innhold, oppbygging og progresjon, samt muligheter for studentutveksling.	
§ 2-3. Undervisning og læring (1) Fagmiljøet skal legge til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i å utforme læringsprosessen. (2) Studiets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier. (3) Studiet skal ha undervisnings- og læringsformer som er tilpasset læringsutbyttet for studiet. (4) Studiet skal ha vurderingsformer som er egnet for å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd, og som er tilpasset studiets innhold og læringsaktiviteter. (5) Studiets arbeidsmåter og vurderingsformer skal forberede for et arbeidsliv og samfunn i utvikling. (6) Studenten skal sikres et godt læringsmiljø. (7) Studiet skal ha infrastruktur og læringsressurser tilpasset studiet. (8) Institusjonen skal gjennom tilretteleggingen av studiet sikre at et tilfredsstillende antall kandidater fullfører med et godt resultat på normert tid.	
§ 2-4. Fagmiljø (1) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets art, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studiet. (2) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal ha høy kompetanse innen utdanning og skal sikre god undervisning og tilrettelegging for læring. (3) Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.	§ 7-3. Fagmiljø tilknyttet studiet Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres. Fagmiljøet skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet. Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med

(4) For de ulike sykluser gjelder i tillegg følgende krav om fagmiljøets kompetansenivå: a) For første syklus skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse. b) For andre syklus skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 40 prosent ansatte med førstestillingskompetanse og minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse. c) For tredje syklus skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professorkompetanse. (5) Fagmiljøet tilknyttet studiet skal drive forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet tilpasset studiets innhold og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå. (6) For studier med praksis skal fagmiljøet tilknyttet studiet ha relevant erfaring fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre en systematisk faglig dialog mellom institusjonens fagpersoner og praksisveiledere. (7) Fagmiljøet tilknyttet gradsstudier skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.	minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet. For de ulike sykluser gjelder i tillegg: a) For første syklus skal minst 20 prosent av det samlede fagmiljøet være ansatte med førstestillingskompetanse. b) For andre syklus skal minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer eller dosenter og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse. c) For tredje syklus fremgår kravene av forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 tredje ledd. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid. For de ulike sykluser gjelder i tillegg: a) For første syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på et nivå som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå. b) For andre syklus skal fagmiljøet ha dokumentere resultater på høyt nivå. c) For tredje syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt internasjonalt nivå og med tilstrekkelig faglig bredde. For studier med praksis skal fagmiljøet og eksterne praksisveiledere ha hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.
§ 2-5. Utfyllende bestemmelser for fellesgrader (1) Det skal fremgå tydelig hvilke deler av fellesgraden de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av studiet som helhet. (2) Delene fellesgraden består av, skal utgjøre en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for fellesgraden. (3) Ved akkreditering av en internasjonal fellesgrad skal deler som tilbys av institusjoner underlagt lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler, tilfredsstillende standarder og kriterier for akkreditering av studier i §§ 2-1 til 2-4 i denne forskrift.	§ 7-4. Utfyllende bestemmelser for akkreditering av studium eller deler av studium som inngår i en fellesgrad Det skal fremgå tydelig hvilke deler av studiet de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for. Det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av studiet som helhet. Delene studiet består av skal utgjøre en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for studiet. Deler som tilbys av institusjoner underlagt lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler, skal tilfredsstillende standarder og kriterier for akkreditering av studier i § 7-1 til § 7-3.
§ 2-6. Særskilte bestemmelser om fagmiljø	

(1) Kravene i § 2-4(3) i denne forskrift kan fravikes for studier med omfang på 30 studiepoeng eller mindre som gis i samarbeid med eksterne miljøer som driver forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid på nivå med institusjonens eget fagmiljø. Institusjonen som samarbeider med eksterne fagmiljøer, må ha et eget fagmiljø innenfor studiets fagfelt eller i tilstøtende fagfelt og ta et helhetlig ansvar for studiet. (2) Kravet i § 2-4(3) i denne forskrift kan fravikes og reduseres ned til 30 prosent dersom det faglige bidraget fra personer som ikke har sin hovedstilling ved institusjonen, fører til at studiet med det kan tilbys på et kvalitativt bedre nivå. Det er da en forutsetning at institusjonen på andre måter sikrer god ledelse av studiet, godt læringsmiljø, god læringsutvikling for studentene og mulighet for god faglig tilbakemelding. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.	
§ 2-7. Særskilte bestemmelser for deltakelse i institusjonsovergrepene kunstnerisk stipendiatprogram (1) Det skal foreligge et reglement for deltakelse i programmet. Deltakelse i programmet, roller og ansvar for deltakende institusjon skal være klart beskrevet. (2) Institusjonens og stipendiatenes rettigheter og plikter skal være beskrevet i særskilt avtaleformular. (3) Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal være tilpasset den undervisning og veiledning og det kunstneriske utviklingsarbeid som må utføres for å sikre og videreutvikle kvaliteten i programmet. (4) Institusjonen skal drive et aktivt og relevant kunstnerisk utviklingsarbeid med god bredde på høyt internasjonalt nivå knyttet til deltakelsen i programmet. (5) Institusjonen skal vise hvordan stipendiatenes deltakelse i programmet integreres i eget fagmiljø og fagutvikling. (6) Institusjonen skal delta aktivt i den obligatoriske fellesdelen av programmet. (7) Institusjonen skal kunne tilby sine stipendiater nødvendige obligatoriske og valgfrie kurs innenfor sin egen spesialisering.	§ 7-5. Særskilte bestemmelser for institusjonsdeltakelse i institusjonsovergrepene kunstnerisk stipendprogram Det skal foreligge et reglement for deltakelsen i programmet. Deltakelsen i programmet, roller og ansvar for deltakende institusjon, skal være klart beskrevet. Institusjonens og stipendiatenes rettigheter og plikter skal være klart beskrevet i særskilt avtaleformular. Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal være tilpasset den undervisning og veiledning og det utviklingsarbeid som må utføres for å sikre og videreutvikle den kunstneriske kvaliteten i programmet. Institusjonen skal drive aktiv og relevant kunstnerisk utviklingsvirksomhet med god bredde på høyt internasjonalt nivå knyttet til deltakelsen i programmet. Institusjonen skal vise hvordan stipendiatenes deltakelse i programmet integreres i eget fagmiljø og fagutvikling. Institusjonen skal delta aktivt i den obligatoriske fellesdelen av programmet. Institusjonen skal kunne tilby sine stipendiater nødvendige obligatoriske og valgfrie kurs innenfor sin egen spesialisering.
Kapittel 3. Akkreditering av institusjoner	

§ 3-1. Akkreditering av institusjoner (1) Institusjonen skal ha en strategi for utdanning, forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. (2) Institusjonen skal ha tilfredsstillende rutiner og praksis for oppretting av studier og revidering av akkrediteringen av studier. (3) Institusjonsakkreditering må skje innen fire år etter at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid (jf. kapittel 4 i denne forskrift) er godkjent av NOKUT. (4) Institusjonen skal ha et jevnlig opptak av studenter og et tilfredsstillende antall kandidater som fullfører til normert tid. (5) Institusjonens forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten. (6) Institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.	
§ 3-2. Akkreditering som høyskole Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid skal være av høy kvalitet og være på nivå med sammenlignbare institusjoner. Institusjonen skal kunne vise til dokumenterte resultater over tid.	Kapittel 3. Krav for akkreditering som høyskole (Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-3 første ledd.) § 3-1. Institusjonens primærvirksomhet Institusjonens primærvirksomhet skal være tydelig avgrenset fra annen virksomhet. § 3-2. Institusjonens organisering og infrastruktur Institusjonens organisering skal være tilpasset primærvirksomheten. Institusjonen skal a) ha tilfredsstillende studieadministrative tjenester og informasjon til studentene b) ha tilfredsstillende ressurser og fasiliteter i form av lokaler, utstyr og bibliotek. Disse skal være tilpasset primærvirksomheten og utgjøre et fullt forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte c) ha tilfredsstillende rutiner for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier

	d) ha tilfredsstillende rutiner for å ivareta de ansattes kompetanseutvikling innen primæroppgavene e) legge til rette for studentdemokrati og studenters deltakelse i beslutningsprosesser. § 3-3. Krav til forskning og faglig- eller kunstnerisk utviklingsvirksomhet Institusjonens forskning og faglige eller kunstneriske utviklingsvirksomhet skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten. Vitenskapelig produksjon skal være på nivå med sammenliknbare høyskoler. Faglig- og kunstnerisk utviklingsvirksomhet skal være dokumentert. § 3-4. Krav til ansatte i undervisnings- og forskerstillinger Det skal være tilstrekkelig antall ansatte til å dekke undervisnings-, forsknings- og utviklingsoppgavene i høyskolens fagområder. De ansatte skal ha en relevant kompetanseprofil. § 3-5. Krav til rekruttering, gjennomstrømming og kandidatproduksjon Institusjonen skal ha jevnlig opptak av studenter og tilfredsstillende gjennomstrømning og kandidatproduksjon. § 3-6. Tilknytning til nasjonale og internasjonale nettverk Institusjonen skal delta aktivt i minst ett nasjonalt og ett internasjonalt nettverk som har betydning for primærvirksomheten.
§ 3-3. Akkreditering som vitenskapelig høyskole Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid innen det faglige området for doktorgradsstudiet som danner grunnlag for akkreditering som vitenskapelig høyskole, skal ha et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.	Kapittel 4. Krav for akkreditering som vitenskapelig høyskole (Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-3 andre ledd.) § 4-1. Institusjonens primærvirksomhet Institusjonens primærvirksomhet skal være tydelig avgrenset fra annen virksomhet. § 4-2. Institusjonens organisering og infrastruktur Institusjonens organisering skal være tilpasset primærvirksomheten. Institusjonen skal

	a) ha tilfredsstillende studieadministrative tjenester og informasjon til studentene b) ha tilfredsstillende ressurser og fasiliteter i form av lokaler, utstyr og bibliotek som er tilpasset primærvirksomheten og som utgjør et fullt forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte c) ha tilfredsstillende rutiner for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier d) ha tilfredsstillende rutiner for å ivareta de ansattes kompetanseutvikling knyttet til primæroppgavene e) legge til rette for studentdemokrati og studenters deltakelse i beslutningsprosesser. § 4-3. Krav til forskning og faglig- eller kunstnerisk utviklingsvirksomhet Institusjonens forskning og faglige eller kunstneriske utviklingsvirksomhet skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten. Vitenskapelig produksjon skal være stabil og på nivå med sammenliknbare vitenskapelige høyskoler eller universiteter. Faglig og kunstnerisk utviklingsvirksomhet skal være dokumentert og av høy kvalitet. § 4-4. Krav til ansatte i undervisnings- og forskerstillinger Det skal være tilstrekkelig antall ansatte til å dekke undervisnings-, forsknings- og utviklingsoppgavene i institusjonens fagområder. De ansatte skal ha en relevant kompetanseprofil. § 4-5. Krav til rekruttering, gjennomstrømming og kandidatproduksjon Institusjonen skal ha jevnlig opptak av studenter og tilfredsstillende gjennomstrømning og kandidatproduksjon. § 4-6. Krav til forskerutdanning eller tilsvarende stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid Institusjonen skal ha jevnlig opptak av et rimelig antall kandidater og kandidater som disputerer innen rimelig tid.
§ 3-4. Akkreditering som universitet Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid innen de faglige områdene for	Kapittel 5. Krav for akkreditering som universitet (Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-3 tredje ledd.)

doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet, skal ha et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.	§ 5-1. Institusjonens primærvirksomhet Institusjonens primærvirksomhet skal være tydelig avgrenset fra annen virksomhet. § 5-2. Institusjonens organisering og infrastruktur Institusjonens organisering skal være tilpasset primærvirksomheten. Institusjonen skal a) ha tilfredsstillende studieadministrative tjenester og informasjon til studentene b) ha tilfredsstillende ressurser og fasiliteter i form av lokaler, utstyr og bibliotek som er tilpasset primærvirksomheten og som utgjør et fullt forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte c) ha tilfredsstillende rutiner for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier d) ha tilfredsstillende rutiner for å ivareta de ansattes kompetanseutvikling knyttet til primæroppgavene e) legge til rette for studentdemokrati og studenters deltakelse i beslutningsprosesser. § 5-3. Krav til forskning og faglig- eller kunstnerisk utviklingsvirksomhet Institusjonens forsknings- og faglige eller kunstneriske utviklingsvirksomhet skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten. Vitenskapelig produksjon skal være stabil og på nivå med sammenliknbare universiteter. Faglig og kunstnerisk utviklingsvirksomhet skal være dokumentert og av høy kvalitet. § 5-4. Krav til ansatte i undervisnings- og forskerstillinger Det skal være tilstrekkelig antall ansatte til å dekke undervisnings-, forsknings- og utviklingsoppgavene i institusjonens fagområder. De ansatte skal ha en relevant kompetanseprofil. § 5-5. Krav til rekruttering, gjennomstrømming og kandidatproduksjon Institusjonen skal ha jevnlig opptak av studenter og en tilfredsstillende gjennomstrømning og kandidatproduksjon.
---	--

	§ 5-6. Krav til forskerutdanning eller tilsvarende stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid Institusjonen skal ha mist fire doktorgradsutdanninger med jevnlig opptak av et rimelig antall kandidater. For minst to av doktorgradsutdanningene kreves det at kandidater har disputert innen rimelig tid. For to av doktorgradsutdanningene er minstekravet at et rimelig antall kandidater i minst to år har hatt tilfredsstillende progresjon i doktorgradsløpet.
Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid	Kapittel 6. Evaluering av institusjonenes system for kvalitetssikring av utdanningen
§ 4-1. Krav til systematisk kvalitetsarbeid (1) Grunnlag for kvalitetsarbeidet a) Institusjonen skal sikre og utvikle kvaliteten i sine studier gjennom et system for kvalitetssikring. b) Institusjonen skal ha en strategi for å sikre og utvikle utdanningskvalitet. c) Kvalitetsarbeidet skal sikre at studiene tilfredsstiller de nasjonale kravene i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og kapittel 2 i denne forskrift, og eventuelle tilleggskrav fastsatt av institusjonen. d) Kvalitetsarbeidet skal dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte og være forankret i institusjonens strategi for utdanningskvalitet. Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer og fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter. (2) Gjennomføring av kvalitetsarbeidet a) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studier. b) Institusjoner med fullmakt til å akkreditere studier skal sikre at nye studier oppfyller nasjonale og eventuelle institusjonsspesifikke krav. Alle institusjoner skal jevnlig kontrollere om studiene oppfyller de nasjonale og eventuelle institusjonsspesifikke krav.	§ 6-1. NOKUTs evalueringskriterier Ved evaluering av institusjonenes interne kvalitetsarbeid gjøres det en helhetlig vurdering av kvalitetssikringssystemet og institusjonenes aktive bruk av det. Det skal legges vekt på: a) Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur: om institusjonen stimulerer til engasjement for kvalitetsarbeid blant ansatte og studenter og deres demokratiske organer, b) Mål, plan og ledelsesforankring: om mål, ansvar, prosesser og aktører som inngår i kvalitetssystemet er klart beskrevet (systemets strukturelle oppbygning), og hvordan systemet for kvalitetssikring utvikles i tråd med institusjonens behov, c) Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene: om sikring og vurdering av kvaliteten i hvert enkelt studium bygger på dokumentert informasjon som systematisk innhentes fra flere kilder, og om det er særskilte prosesser for å kvalitetssikre oppretting av nye studier, d) Analyse, vurdering og rapportering: om den informasjonen som systemet generer analyseres, vurderes og framstilles for ansvarlige fora og ledernivå e) Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring: om tiltak for forbedringer iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalyser som gjøres.

c) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studiene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid. d) Resultater fra kvalitetsarbeidet skal brukes ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje.	
§ 4-2. Institusjonenes periodiske evalueringer (jf. forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 2-1(2)) (1) Institusjonen skal fastsette mandatet for, og intervallet mellom, de periodiske evalueringene.	
Kapittel 5. NOKUTs akkreditering og tilsyn	
§ 5-1. Søknad om akkreditering av studier og institusjoner (1) Dersom et studietilbud institusjonen ikke selv har fullmakt til å etablere endres vesentlig, må institusjonen informere NOKUT. NOKUT vurderer om det er nødvendig å søke om ny akkreditering. (2) NOKUT kan administrativt avvise søknader om akkreditering hvis krav i § 2-1(1) og (2) ikke er oppfylt. (3) NOKUT kan i særskilte tilfeller fastsette karantenetid på inntil to år før søker får behandlet en søknad på nytt. Søker skal varsles før vedtak om karantene treffes.	Kapittel 1. Generelle bestemmelser § 1-2. Søknad om akkreditering Søknader om akkreditering av studietilbud behandles årlig etter to søknadsfrister. NOKUT kan fastsette søknadsfrister for akkreditering som institusjon. Søknadsfrister annonseres på NOKUTs hjemmeside minst seks måneder før fristen utløper. NOKUT kan i særskilte tilfeller fastsette karantenetid på inntil to år før institusjonen får behandlet en tilsvarende søknad på nytt. Institusjonen skal varsles før vedtak om karantene treffes.
§ 5-2. Tilsyn med akkrediterte studier og institusjoner (1) Tilsynet skjer med utgangspunkt i studienes/institusjonenes dokumenterte tilstand og dokumenterte resultater knyttet til kravene i kapittel 2 og 3 i denne forskrift og i §§ 3-1 til 3-10 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning. (2) Institusjonen plikter å legge forholdene til rette for NOKUT slik at NOKUT kan gjennomføre tilsyn. Gjennomføring av tilsynet avgjøres av NOKUT etter en konkret vurdering av forholdene nevnt i § 5-2(1) i denne forskrift. NOKUT kan gi institusjonen frist for å rette opp mangelfulle forhold.	Kapittel 8. Tilsyn med eksisterende virksomhet § 8-1. Grunnlaget for NOKUTs tilsyn med eksisterende virksomhet NOKUT kan på fritt grunnlag iverksette tilsyn med all virksomhet i norsk høyere utdanning. Tilsynet skjer på grunnlag av kvalitetskravene uttrykt i standarder og kriterier for hhv. institusjon og studier i kapitlene 3 til 7 i forskriften, og § 3-3 i forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning, samt gjennomføringsevne og dokumenterte resultater. § 8-2. Tilsynets innhold Institusjonene plikter å legge forholdene til rette for NOKUT slik at NOKUT kan gjennomføre nødvendig tilsyn. Gjennomføring av tilsynet avgjøres av NOKUT etter en konkret vurdering av forholdene nevnt i § 8-1. NOKUT kan gi institusjonen frist for å rette opp mangelfulle forhold.

§ 5-3. NOKUTs periodiske tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid 1) Grunnlag for tilsynet i lov og forskrifter a) Tilsynet gjennomføres på grunnlag av kravene i kapittel 4 i denne forskrift, i § 1-6 i universitets- og høyskoleloven og i §§ 2-1 og 2-2 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning. b) For institusjoner med akkrediterte studier jf. § 2-2(3) i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning kan NOKUT velge å gjennomføre tilsynet enten på grunnlag av kravene i kapittel 2 i denne forskrift og i §§ 3-1 til 3-4 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning, eller på samme grunnlag som angitt i a).	
§ 5-4. Informasjonsplikt (1) Institusjonen plikter å fremskaffe den informasjonen som er nødvendig for at NOKUT skal kunne gjennomføre tilsyn. (2) Institusjonen skal holde NOKUT oppdatert om opplysninger om institusjonen og dens akkrediterte studier som fremgår av NOKUTs database.	Kapittel 1. Generelle bestemmelser § 1-3. Informasjonsplikt Institusjonen plikter å fremskaffe den informasjonen som er nødvendig for at NOKUT skal kunne treffe vedtak i tilsynssaker. Institusjonen skal holde NOKUT oppdatert om opplysninger om institusjonen og dens akkrediterte studier som fremgår av NOKUTs database.
§ 5-5. Oppnevning av sakkyndige (1) NOKUT oppnevner sakkyndige ved akkreditering og revidering av studier og institusjoner og ved periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid. Institusjonen skal gis anledning til å kommentere NOKUTs forslag om sakkyndige før oppnevning av enkeltstående komiteer. (2) Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved institusjonen eller studiet de skal vurdere, eller ha andre tilknytninger til institusjonen som kan medføre inhabilitet. (3) Sakkyndiges kompetanse a) Ved akkreditering av studier i første og andre syklus skal de sakkyndige samlet ha kompetanse i og erfaring fra tilsvarende eller beslektet studium og ellers ha slik kompetanse: I. Minst én skal ha formell kompetanse på et høyere nivå enn det studiet som skal akkrediteres.	Kapittel 2. Sakkyndige § 2-1. Oppnevning av sakkyndig NOKUT oppnevner sakkyndige ved akkreditering og revidering av akkreditering av studier og institusjoner og ved evaluering av institusjonenes interne system for kvalitetssikring. Institusjonen skal gis anledning til å kommentere NOKUTs forslag om sakkyndige før oppnevning. § 2-2. Sakkyndiges habilitet Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved institusjonen eller studiet de skal evaluere eller ha andre tilknytninger til institusjonen som kan medføre inhabilitet. § 2-3. Sakkyndiges kompetanse ved akkreditering av studier i første og andre syklus

II. Minst én skal ha relevant internasjonal kompetanse ved vurdering av studier i andre syklus. b) Ved akkreditering av studium i tredje syklus og revidering av akkreditert studium i alle sykluser skal den sakkyndige komiteen ha kompetanse i og erfaring fra tilsvarende eller beslektet studium og ellers ha slik kompetanse: I. Minst én skal ha formell kompetanse på et høyere nivå enn det aktuelle studiet, eller professorkompetanse, ved vurdering av studium i tredje syklus. II. Minst én skal ha relevant internasjonal kompetanse ved vurdering av studier i andre og tredje syklus. III. Én skal være student eller, for tredje syklus, stipendiat eller doktorgradsstudent. c) Ved akkreditering av institusjoner og revidering av akkrediterte institusjoner skal den sakkyndige komiteen ha slik kompetanse: I. Minst én skal ha erfaring fra ledelse ved en høyere utdanningsinstitusjon minst på nivå med den kategori akkrediteringen gjelder. II. Minst én skal ha tilknytning til relevant utenlandsk institusjon. III. Minst én skal ha relevant kompetanse fra samfunns- eller arbeidslivet. IV. Én skal være student og ha erfaring fra institusjonsstyre, andre sentrale tillitsverv eller fra arbeid i studentorganisasjon. V. Minst én skal ha førstestillingskompetanse ved akkreditering til høyskole. VI. Minst én skal ha professor- eller dosentkompetanse ved akkreditering til universitet og vitenskapelig høyskole. d) Ved NOKUTs periodiske tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid skal den sakkyndige komiteen ha slik kompetanse: I. Alle skal ha erfaring fra kvalitetsarbeid eller periodisk tilsyn. II. Minst én skal ha erfaring fra ledelse ved en høyere utdanningsinstitusjon. III. Minst én skal ha tilknytning til relevant utenlandsk institusjon. IV. Én skal være student og ha erfaring fra institusjonsstyre, andre sentrale tillitsverv eller fra arbeid i studentorganisasjon. V. Minst én skal ha professor- eller dosentkompetanse.	Ved akkreditering av studier i første og andre syklus, skal de sakkyndige samlet ha slik kompetanse: a) alle skal ha kompetanse i og erfaring fra gjennomføring av tilsvarende eller beslektet studium b) minst én skal ha formell kompetanse på et høyere nivå enn det studiet som skal akkrediteres c) minst én skal ha relevant internasjonal kompetanse ved vurdering av studier i andre og tredje syklus. § 2-4. Sakkyndiges kompetanse ved akkreditering av studium i tredje syklus og revidering av akkrediterte studier i alle sykluser Ved akkreditering av studium i tredje syklus og revidering av akkreditert studium, skal den sakkyndige komiteen samlet ha slik kompetanse: a) alle skal ha kompetanse i og erfaring fra gjennomføring av tilsvarende eller beslektet studium b) minst én skal ha formell kompetanse på et høyere nivå enn det studiet som skal revideres c) minst én skal ha relevant internasjonal kompetanse ved vurdering av studier i andre og tredje syklus d) en student eller stipendiat. § 2-5. Sakkyndiges kompetanse ved akkreditering og revidering av akkreditering av institusjon Ved akkreditering av institusjoner og revidering av akkreditert institusjon, skal den sakkyndige komiteen ha slik kompetanse: a) minst én skal ha erfaring fra ledelse av en høyere utdanningsinstitusjon minst på nivå med den kategori akkrediteringen gjelder b) minst én skal ha tilknytning til relevant utenlandsk institusjon c) minst én skal ha kompetanse fra samfunns- eller næringsliv d) en student, som har erfaring fra institusjonsstyre, andre sentrale tillitsverv eller fra arbeid i studentorganisasjon e) minst én med førstestillingskompetanse ved akkreditering til høyskole
--	--

	f) minst én med professor- eller dosentkompetanse ved akkreditering til universitet og vitenskapelig høyskole. § 2-6. Sakkyndiges kompetanse ved evaluering av kvalitetssikringssystem Ved evaluering av kvalitetssikringssystem skal den sakkyndige komiteen ha slik kompetanse: a) alle skal ha erfaring fra kvalitetsarbeid eller evaluering b) minst én skal ha erfaring fra ledelse ved en høyere utdanningsinstitusjon c) minst én skal ha tilknytning til relevant utenlandsk institusjon d) en student, som har erfaring fra institusjonsstyre, andre sentrale tillitsverv eller fra arbeid i studentorganisasjon e) minst én med professor- eller dosentkompetanse.
Kapittel 6. Sluttbestemmelser	Kapittel 9. Sluttbestemmelser
§ 6-1. Ikrafttredelse og overgangsregler Forskriften trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 28. februar 2013 nr. 237 om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning. Søknader om akkreditering og revidering av akkrediteringer som er påbegynt i NOKUT før denne forskrift trer i kraft, behandles etter tidligere forskrift.	§ 9-1. Ikrafttredelse og overgangsregler Forskriften trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 27. januar 2011 nr. 297 om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning. Søknader om akkreditering og revidering av akkrediteringer som er påbegynt i NOKUT før denne forskrift trer i kraft, behandles etter tidligere forskrift. Studier og institusjoner som allerede er akkreditert når forskriften trer i kraft, har frist til 31. desember 2013 med å innfri kravene i forskriften

Saksansvarlig: Ole-Jørgen Torp

Saksbehandler: Katarina Klarén

Studieutvalget

Arkiv nr:

SU-SAK 67/2016 Kvalitetsmeldingen – tiltak for 2017

Forslag til vedtak:

- Studieutvalget slutter seg til de foreslåtte tiltakene for 2017, med følgende innspill:

Ås, 30. november 2016

Ole-Jørgen Torp

Studedirektør

Bakgrunn

Årets Kvalitetsmelding med en orientering om status på studiekvalitetsområdet skal legges frem for universitetsstyret ved deres møte i januar 2017.

Studiedirektøren ber utvalget om innspill og kommentarer til de foreslåtte tiltakene for 2017.

Innhold og disposisjon i meldingen

Kvalitetsrapporteringen ved NMBU består av to deler;

- Studiekvalitetsrapporter fra hvert enkelt institutt (inkl programrapporter)
- NMBUs kvalitetsmelding

Kvalitetsmeldingen er rektors årlige informasjon til styret om måloppnåelse og arbeid på studiekvalitetsområdet og skal være et grunnlag for langsiktig planlegging ved NMBU.

Meldingen skal vise hva som har blitt gjort og hva som planlegges av tiltak for å øke måloppnåelsen på utdanningsområdet. Det tas på lik linje med sist år utgangspunkt i de mål, styringsparametere og ambisjoner for måloppnåelser som er forankret i styret via årsrapporten.

Meldingen vil ha også i år ha følgende disposisjon;

- Innledning
- Grunnlaget for arbeidet med studiekvalitet ved NMBU
- Resultatoppnåelse 2016 og tiltak 2017

Beskrivelsen av status og tiltak under hver av styringsparameterne vil ta sitt utgangspunkt i senest tilgjengelig statistikk og tall, sentrale undersøkelser på institusjonsnivå og ikke minst på programrapporter og kvalitetsrapporteringen på instituttnivå.

Mange av tiltakene hører inn under flere parametere og de ønskede effektene går bredt og på kryss av målene. Det å knytte arbeidet opp mot styringsparameterne sees likevel på som viktig, for å belyse innsatsenes relevans for de områder, som KD og universitetets ledelse har valgt å ha spesiell oppmerksomhet på i styringen.

Tiltak 2017 for økt kvalitet

Programrapporter og kvalitetsrapporter fra instituttene viser til omfattende planer om lokale tiltak for økt studiekvalitet. Fagmiljøenes arbeid vil bli synliggjort i meldingen og instituttenes kvalitetsrapporter vil bli lagt ved.

Sentralt initierte tiltak kommer som et tillegg til arbeidet på program- og instituttnivå. Flere av disse har sitt utspring i innspill fra instituttene.

Tiltakene i rektors satsing på fremragende forskning og utdanning har blitt konkretisert og implementert gjennom 2016. Disse tiltakene er sentrale i NMBUs tiltaksplan på institusjonsnivå. I tillegg kommer andre, igangværende eller planlagte tiltak på sentralt nivå, blant annet for å styrke det sosialt og fysisk studiemiljø.

Følgende institusjonsovergripende tiltak foreslås for 2017:

1. Utvikling av NMBUs Læringssenter

Utbyggingen av Læringssenteret startet i 2015 og vil fortsette inn i 2017. Senteret skal utvikle seg som NMBUs fremste arena for å støtte utvikling av undervisningen og fremme en løpende dialog om fremragende utdanning.

2. Støtte til innovativ utdanning

Det vil i januar 2017 på ny bli utlyst midler til prosjekter innen innovativ undervisning. Læringssenteret vil følge opp prosjektene.

3. Innføring av et system for pedagogisk merittering

FFU-satsingen inneholdt fra starten to tiltak på dette området; utvikling av rekrutteringsprosessene og utvikling av kriterier for pedagogisk merittering. Førstnevnte er gjennomført. I 2017 vil det bli arbeidet med et nytt meritteringssystem ved NMBU. Grunnlaget for arbeidet er rapporten *Innsats for kvalitet – forslag til et meritteringssystem for undervisning ved NTNU og UiT Norges arktiske universitet*.

4. Utvikling av kompetanseutviklingstilbud innen pedagogikk/undervisning

Det vil i 2017 bli arbeidet med et helhetlig kompetanseutviklingstilbud innen pedagogikk/undervisning for undervisere. Basen i tilbud vil være Uniped-kurset. I tillegg vil det arbeides med en påbygning til Uniped, som kan ligge til grunn for formell merittering. Det vil også arbeides med å få på plass mindre, enkeltstående moduler i bruk av spesielle verktøy eller undervisningsmetodikker.

5. Verktøy for bedre utdanningsledelse

God utdanningsledelse er å kunne lede og utvikle utdanningsorganisasjoner effektivt og samtidig forvalte de menneskelige, juridiske og økonomiske ressursene der. NMBU ønsker å legge til rette for lederutvikling på alle nivåer i organisasjonen. Det ble i 2016 gjennomført et program for faglig ledelse ved NMBU. Det vil bli gjennomført et nytt program i 2017.

I tillegg vil det bli utarbeidet to opplæringsmoduler for hhv undervisningsledere og programledere, hvor det rettes oppmerksomhet mot NMBUs felles rammer for utvikling av utdanning og undervisning, oppgave- og rolleforståelse og kvalitetssikringssystem.

6. Innføring av retningslinjer/evaluering av opplegget rundt skriving av masteroppgaven

Det stilles krav til evaluering av alle emner ved NMBU, men ikke til opplegget rundt skriving av masteroppgaven. Videre er de felles retningslinjer som finnes i dag, på et overordnet nivå. Det fremgår av programrapportene at det foregår mye arbeid ved instituttene for å utvikle gode rammer rundt oppgaveskrivingen, og dermed fremme både gjennomføring og nivå. Det vil i 2017 bli rutiner for evaluering av gjennomføringen og nye, felles retningslinjer.

7. Bedre rammer for gjennomføringen av de store emnene

Rammene for gjennomføringen av de store emnene MATH100, KJM100 og STAT100. er utfordrende. Det er stor spredning i studentenes forkunnskaper og fasilitetene/lokalitetene er dårlig lagt til rette for å håndtere undervisningssituasjonen. Rektors ledergruppe vil vurdere konkrete tiltak.

8. Innføring av programråd

Det nye styringsreglementet stiller krav til opprettelse av programråd for alle studieprogrammer. Dette er et viktig ledd i NMBUs arbeid med å rette oppmerksomheten på programnivået.

9. Økt tempo i gjennomføringen av periodiske programevalueringer

Det legges til grunn at NMBUs studieprogrammer skal gjennomgå en periodisk evaluering hvert 7.- 10. år, men dette er ikke situasjonen i dag. Nye evalueringsrutiner åpner for en mer fleksibel evalueringsmodell, og dermed for mindre omfangsrike evalueringer og dermed for et høyere tempo i gjennomføringen. Det er vedtatt flere programevalueringer for 2017. NMBU øker også oppmerksomheten på dette punktet og innfører en egen styringsparameter, som tar for seg antallet gjennomførte evalueringer/år.

10. Økt systematikk i det eksterne innslaget i programutviklingen

Det satses på å øke systematikken i ekstern deltakelse også i den *løpende* programutviklingen. Faste fora/rutiner for ekstern medvirkning i programutvikling, for eksempel i form av årlige møter med eksterne aktører i programutvalg eller referansegrupper, kan være et viktig komplement i periodene mellom større, periodiske evalueringer. Det legges opp til en tettere oppfølging av fakultetene på dette punktet i 2017.

11. Utvikling av studieprogramporteføljen

Arbeidet med å utvikle NMBUs studieprogramportefølje vil fortsette inn i 2017. Den nye organisasjonen legger nye rammer for dette arbeidet. Det tas blant annet sikte på utvikling av et nytt, internasjonalt masterprogram ved IHA innen genetikk, med sterk kobling til forskningsfeltet ved instituttet.

12. Oppgradering og utvikling av fysisk læringsmiljø - Campusplanen

Systematisk innsats med oppgradering av undervisningsrom over flere år har gitt resultater, og det pågår en rekke prosjekt som gir ytterligere løft. Samtidig fremkommer det i flere av programrapportene at kvaliteten i utdanningen påvirkes av mangler i rammene rundt undervisningen. Arbeidet med Campus-planen er et sentralt tiltak for å møte disse utfordringene.

13. Arbeid med plan for arbeidet med digitalisering ved NMBU

Digitalisering endrer rammene og åpner nye muligheter samhandling og kommunikasjon. Det settes i gang et prosjekt for å kartlegge status, behov og muligheter innen digitalisering for NMBU som organisasjon. Prosjektet vil ha et bredt tilfang, men utvikling av undervisning vil ha en naturlig plass i denne ideutviklingen.

14. Implementering av NMBUs strategi for internasjonalisering og kartlegging av arbeidet med internasjonalisering lokalt

NMBUs strategi for internasjonalisering ble ferdigstilt høsten 2016 og implementeres i 2017. Som en del av dette er det ønskelig med en mer kunnskap om av arbeidet med internasjonalisering lokalt. Studiebarometeret hadde i 2016 spørsmål om studentenes opplevelse av internasjonalt perspektiv på utdanningen. Resultatene vil bli publisert i februar 2017. Det vil i tillegg bli lagt til et spørsmål om arbeidet med internasjonalisering i programrapporten.

Studiedirektørens vurdering

Studiedirektørens mener at den innsatsen instituttene beskriver i programrapportene, sammen med tiltakene på sentralt nivå, er et godt bidrag inn i arbeidet med å utvikle studiekvaliteten ved NMBU. Tiltakene kan på forskjellige måter støtte opp under arbeidet med å nå de målene som institusjonen har satt seg og de kan knyttes de til områdene som KD og universitetsstyret ønsker å ha oppmerksomhet på i styringen.

Studiedirektøren ønsker utvalgets tilbakemelding på om de beskrevne tiltakene er gode nok til drive innsatsen i retning av NMBUs mål og om de reflekterer det utviklingsarbeid som skjer ved universitetet.

Tydelig ansvarsdeling er avgjørende for en god implementering av tiltakene.

Studieavdelingen vil bidra til å tydeliggjøre denne. Studieutvalget vil bli løpende orientert om status for implementeringen av tiltakene.

Forslag til vedtak

- Studieutvalget slutter seg til de foreslåtte tiltakene for 2017, med følgende innspill:

Saksansvarlig: Ole-Jørgen Torp

Saksbehandler: Lars Vemund Solerød

Arkiv nr:

Studieutvalget

SU-SAK 68/2016 Implementering av nytt læringsstøttesystem

Forslag til vedtak:

Studieutvalget ber rektor vedta fremlagte implementasjonsplan.

Ås, 30. november 2016

Ole-Jørgen Torp

Studiedirektør

Bakgrunn

Viser til tidligere saker i studieutvalget 36/2016 og 12/2016.

Anskaffelsen vil ende opp i tre rammeavtaler der en av leverandørene er preferert leverandør.

Anskaffelsen er i en slutfase og dersom resultat er offentlig vil studieutvalget bli orientert om dette i forkant eller i møtet.

Studieavdelingen innhenter nå innspill fra nøkkelpersoner i organisasjonen for å kartlegge om UNINETTs vektning av de ulike parameterne stemmer med det NMBUs brukere vil vektlegge mest, eller om NMBU bør gjennomføre et minianbud blant de tre rammeavtalene der vi vektlegger parametere annerledes.

Selv om NMBU ender å gå ut på en minianbudsrunde, planlegger studieavdelingen følgende implementeringsplan (enkelte unntak fra planen må påregnes etter avtale):

- Mars 2017: Ny løsning er på plass slik at alle kan logge inn.
- Mai 2017: Rom/emneside for hele neste studieår opprettes ny løsning.
- Juni 2017: Det bestilles en lokal backup av Fronter (1400GB)
- Juniblokk 2017: Starter å ta i bruk ny løsning
- Juli 2017: Pålogging på Fronter stenges for studenter med unntak av i nærmere avtalte emner.
- November 2017: Pålogging til Fronter stenger for ansatte
- 31. desember 2017: Avtale med Fronter utløper

Saken har vært oppe i IDF 31.10.2016 der følgende er referatført:

«Tjenestemannsorganisasjonene er opptatt av at vitenskapelig personale må få tilgang til nytt system så tidlig som mulig og at det gamle systemet holdes åpent som historisk base i flere år fremover.

Videre må info om endringer sendes alle ansatte, ikke kun legges ut på internsidene.»

Studieavdelingen vil informere alle ansatte når resultatet av anskaffelsen og plan for implementasjon er klart. Dersom systemet vil være klart før mars vil vi gi tilgang for ansatte da.

Studieavdelingen kan ikke se at vi har lov til å betale for å opprettholde historisk base i Fronter da det vil medføre brudd på regelverket for offentlige anskaffelser. Etter det studieavdelingen erfarer er prisen for en slik tilgang meget høy da leverandør naturlig nok er monopolist på ett slikt tilbud.

Studieavdelingen vil bemerke at oppbevaringen av dokumenter (eksamensbesvarelser, obligatoriske aktiviteter osv) er den enkeltes faglærer/instituttts ansvar.

Eksamensbesvarelsene lagres hos seg så lenge man er pliktige til det av administrative, forvaltningsmessige eller regnskapsmessige hensyn (brev av 13. mars 2007 fra Riksarkivaren). I praksis frem til alle klagefrister er utløpt.

Studiedirektørens vurdering

Studiedirektøren er klar over at omleggingen vil medføre en del jobb for den enkelte faglærer. Ut fra signalene om utfasing, begrenset support og ingen videreutvikling fra

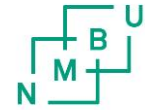

Fronter fremover, mener studiedirektøren det allikevel er mest hensiktsmessig å få en rask overgang til det nye systemet.

Studiedirektøren vil besørge en felles backup av datainnhold i Fronter for krisetilfeller dersom det er økonomisk forsvarlig.

Forslag til vedtak

Studieutvalget ber rektor vedta fremlagte implementasjonsplan.

Saksansvarlig: Ole-Jørgen Torp

Saksbehandler: Katarina Klarén

Studieutvalget

Arkiv nr:

SU-SAK 69/2016 Studieprogramporteføljen 17/18 – evaluering

Forslag til vedtak:

- Studieutvalget har følgende innspill i evalueringen:

Ås, 30. november 2016

Ole-Jørgen Torp

Studiedirektør

Bakgrunn

Det ble i 2014 lagt til grunn at formålet med prosessen rundt utvikling av NMBUs studieprogramportefølje, skal være at NMBU har en portefølje satt sammen av attraktive og bærekraftige programmer av høy kvalitet. Universitetsstyret har videre en forventning om at NMBU i høyere grad klarer å synliggjøre at sammenslåingen av NVH og UMB muliggjør nye faglige synergier og nye tverrfaglige tilnærmingsmåter.

Arbeidet med å utvikle studieprogramporteføljen har i de seneste årene vært forankret hos dekanene. Grunnet prosessen med omorganisering, har denne forankringen vært svakere i 2016. Det ble tidligere i høst besluttet at saksforberedelsene til saken om studieprogramporteføljen til universitetsstyret, skulle skje i rektors ledergruppe i fravær av et fakultetsstyreledd. Denne behandlingen fant sted 8. november.

Universitetsstyret vedtok 24. november studieprogramporteføljen for 2017/18.

Studiedirektøren ønsker studieutvalgets tilbakemelding på prosessen rundt arbeidet med porteføljen i 2016.

Programrapportene fra instituttene

Instituttenes programrapporter er det viktigste grunnlaget for vurderingene av kvaliteten i studieprogrammer. For noen programmer ligger også til grunn periodiske programevalueringer fra senere år.

Datagrunnlaget som er lagt til grunn for instituttenes vurderinger er jevnt over tilfredsstillende eller godt. I de rapporter, hvor det henvises til et bredt spekter med kilder, holder vurderingene som oftest høyere kvalitet og tiltakene går bredere.

Miljøene rundt studieprogrammene har **samarbeid med eksterne aktører** gjennom gjesteforelesninger, undervisning, sensurering og forskning. Det er i tillegg konkrete samarbeidsavtaler om undervisningen med offentlige myndigheter, organisasjoner og næringsliv. Mange programmiljøer tar også med eksterne inn i arbeidet med utvikling av programmene.

Kvaliteten i programmene vurderes jevnt over som god. Det er spesielt emne/programinnhold og sammenheng i programmene, faglig kompetanse og attraktivitet hos kandidatene som blir løftet frem som god. Læringsaktiviteter og vurderingsformer vurderes å bygge opp under læringsmålene og læringsmiljøet rundt programmene beskrives som godt.

Noen programmer viser til svakheter i kvaliteten i læringsutbyttebeskrivelser og behov for utvikling av spesifikke deler av programmene/sammenhengen i programmene og til planer om å gjøre noe med dette. Flere steder pekes det på sårbarhet i bemanning og mangler i de fysiske rammene rundt programmene. Dette gjelder spesielt programmene på IMT (lokaler og stab), HH (infrastruktur/IT og stab) og ILP (lokaler).

Det vises jevnt over til **robuste og bærekraftige programmer**, flere institutter/programmiljøer rapporterer om økning i søkningen og om økt antall lukkede studieprogrammer. De programmiljøene som er små tar dette opp i rapportene. For de fleste av de mindre programmiljøene rapporteres det om oppadgående trender og positiv utvikling. Det vises liten oppmerksomhet til KDs grense med 20 studenter.

IMT har særlig to mindre programmer; de 2-årige masterne i hhv miljøfysikk og i Aquatic Food Production. Det førstnevnte blir fra 2017 erstattet av det nye studieprogrammet ved instituttet. Når det gjelder Aquatic Food er det blitt tatt en avgjørelse i samarbeid med de andre involverte universitetene om å fortsette til tross for få studenter. IKBM har Master i bioinformatikk og anvendt statistikk ved IKBM med få studenter, hvor det vises til sentralt program/fagområde for NMBU og svært liten besparing ved nedleggelse. Også IHA har noen små studieprogrammer, som representerer programmene viktige fagområder for NMBU.

Når det gjelder **tiltak for utvikling av studiekvaliteten**, er tydelig at det er lagt ned et stort og systematisk arbeid innen de fleste av programmiljøene for å øke studiekvaliteten i løpet av det siste året. Det gjelder spesielt utvikling av stab, utvikling av emne/programinnhold, markedsføring, bedre oppfølging av studentene, økt kontakt med eksterne eller andre enheter på NMBU og bruk av sosiale medier. Det er også foreslått et bredt spekter av tiltak for 2017 for å heve studiekvaliteten for de alle fleste programmene. Disse tiltakene må følges opp av dekanene i dialogen med undervisningsleder og programledere. Noen rapporter er tynne eller snevre når det kommer til utviklingstiltak eller det mangler sammenheng mellom påpekte svakheter og tiltakene. Også dette forholdet bør følges opp av dekanene.

Særlige momenter i programrapportene

Flere av programmene ved **Noragric** har utfordringer knyttet til gjennomføring. Instituttet er klar over dette, og arbeider på flere fronter for å bedre dette som endringer i program, styrke læringsutbytte, økt inntakskrav og pedagogisk utviklingsarbeid. De periodiske evalueringene i de siste årene er og blir fulgt opp og ytterligere forbedringer i rammene rundt programmet er blitt gjort. Iverksatte tiltak begynner å ha effekt. Det vurderes samarbeid med HiOA for master i internasjonale utviklingsstudier.

HH ser en nedgang i søkningen på bachelor og master i administrasjon og økonomi. Nedgangen i søkningen til disse programmene sees over hele landet, men det er uklart hvorfor nedgangen er større for NMBUs programmer enn ellers. Det er innledet en dialog med Kommunikasjonsavdelingen for å se på markedsføringen og informasjonen rundt disse programmene. Instituttet ønsker også en balanse i opptaket mellom programmene i administrasjon og økonomi og i samfunnsøkonomi for ikke å få svingninger i karaktergrense, og har kontakt med Studieavdelingen/opptak rundt dette. Det vises for øvrig til et bredt spekter av tiltak for økt kvalitet og utvikling av studietilbudene ved HH og til prosessen rundt akkrediteringen av instituttet.

NOKUT gjennomfører en revidering av studieprogrammet Erfaringsbasert master i eiendomsutvikling ved **ILP**. En vurderingskomite var på besøk i november. Det er i forbindelse med dette utarbeidet en egevaluering av studieprogrammet, som senere er blitt komplettert. Mye av innholdet i egevalueringen er gjeldende for «søster»-programmet Master i eiendomsutvikling, og mye av grunnlaget for en evaluering av dette programmet finnes derfor tilgjengelig og kan brukes i en periodisk evaluering av Master i eiendomsutvikling. Det er derfor vedtatt at dette programmet evalueres i etterkant av NOKUT-evalueringen.

IMV har hatt utfordringer knyttet til frafall og lavere søkning enn ønskelig ved bachelor og master i miljø og naturressurser. Instituttet har i det siste året gjennomført en egen ekstern evaluering av disse studieprogrammene. Rapporten foreligger nå og vil følges opp.

Rapporten fra **Campus Adamstuen** viser til dårlige forhold rundt særlig infrastruktur/IT/support, og at dette er kritiske punkt for å gjennomføre undervisningen i den siste perioden som campus er i bruk. Det pekes også på områder med stor sårbarhet ved den forestående flyttingen; sikring av pasientgrunnlag, rekruttering av riktig kompetanse og arbeid med å styrke motivasjon til undervisningspersonalet for ikke å miste sentral undervisningskompetanse.

Nevnte forhold må følges opp internt på Instituttene/fakultetene og eventuelt i dialog mellom dekan og rektor.

Følgende programmer/programmiljøer skal gjennomgå periodisk programevaluering.

- Programmet Master i teknologi: vann- og miljøteknikk ved **IMT** er relativt lite, men med et arbeidsmarked i endring med stor pensjonsovergang og dermed stor økning i behovet av kompetanse. Situasjonen betegnes som alvorlig. Det er et ønske i fagmiljøet om økt samarbeid internt på IMT og med andre institutter for å utvikle innholdet i programmet. Det er etablert kontakt med IMV om koordinering av studietilbudet innen vann.
- **IKBM** fremholder at de har fagområder/studieprogrammer som er sentrale for NMBU som institusjon, samtidig som de bruker store ressurser på gjennomføringen av emner som brukes bredt og av mange studenter fra hele universitetet. Videre er noen av de egne programmene ved instituttet relativt små, og til dels utsatt for konkurrens fra nyopprettede studietilbud andre steder i landet. Det er i det siste trukket inn eksterne aktører i vurdering av programmet, men det gått noen år siden det gjennomført periodisk evaluering av disse programmene.
- **IHA** har som nevnt små studieprogrammer, men også her innenfor fagområder som er svært viktig for NMBU. Det er ikke klart utfra programrapportene hvilken retning instituttet har for utvikling av programmene. Et par av programmene ser en nedgang i kvalifiserte søkere. Det vises det til endringen i språkkrav (engelsk) ved opptak som en forklaring på dette.

Styrking av rammene rundt program

Rektors ambisjon for neste år er å styrke rammene rundt arbeidet med studieprogrammene, herunder å øke kunnskapsgrunnlaget og sikre en god ledelse rundt programmene.

Universitetsstyret ble i saksfremlegget gjort oppmerksom på følgende:

1) Det er av stor viktighet at NMBU får opp tempoet i gjennomføringen av periodiske (eksterne) programevalueringer. Det legges til grunn at NMBUs studieprogrammer skal gjennomgå en periodisk evaluering hvert 7.- 10. år, men dette er ikke situasjonen i dag. Det er vedtatt nye rutiner, som åpner for en mer fleksibel evalueringsmodell, og dermed for mindre omfangsrike evalueringer. Dette legger til rette for et høyere tempo i gjennomføringen. Rektor vil øke oppmerksomheten i virksomhetsstyringen på dette punktet og det innføres en egen styringsparameter fra 2017, som tar for seg antallet gjennomførte evalueringer/år.

2) I tillegg til å få opp tempoet i gjennomføringen av de periodiske programevalueringene, ønsker rektor å øke systematikken i ekstern deltakelse i den *løpende* programutviklingen. Faste fora/rutiner for ekstern medvirkning i programutvikling, for eksempel i form av årlige møter med eksterne aktører i programutvalg eller referansegrupper, er et viktig komplement i periodene mellom større, periodiske evalueringer. INA har lang erfaring med årlig å

inkludere RSA-representanter i et av programutvalgets møter og peker på dette som verdifullt. Selv om langt fra alle har denne typen faste møtepunkter, fremgår det av årets programrapporter at bruken er økende. I noen tilfeller kan denne utviklingen gå hånd i hånd med opprettelsen av programråd. Dette skjer blant annet for studieprogrammene ved IMT. Det ønskelig med en raskere utvikling i bruken av faste fora. Rektor vil også på dette punktet å øke oppmerksomheten i sin styringen og oppfølging av fakultetene i 2017.

3) En forutsetning for å utvikle både programmer og portefølje, ligger i god utdanningsledelse på programnivået. En viktig endring som følger av nytt styringsreglement, er kravet til opprettelse av programråd for samtlige programmer ved NMBU. Det er av stor viktighet for arbeidet med å utvikle programmene å sikre en god implementering av det nye styringsreglementet på dette punktet.

4) Det fremkommer i flere av programrapportene at kvaliteten i utdanningen påvirkes av mangler i rammene rundt undervisningen. Det vises til uhensiktsmessige lokaler, sårbarhet i bemanningen og svikt i IT/annet utstyr. Disse påpekningene bygger ikke kun på undervisernes vurderinger, men også på studentenes, ikke minst gjennom Studiebarometeret. Det er av stor viktighet at dette bildet tas med inn vurderingene av risiko rundt NMBUs måloppnåelse. Utfordringene søkes løst gjennom Campus-planen.

Universitetsstyrets behandling av saken

Universitetsstyret behandlet saken ved møtet 24. november. Styret gav sin tilslutning til forslaget til studieprogramportefølje (2 stemmer mot).

Studiedirektørens vurdering

Det overordnede inntrykket av årets programrapporter er at NMBUs studieprogrammer holder en høy kvalitet, har høy samfunnsrelevans og er bærekraftige. Det er ingen innspill om sammenslåinger eller nedleggelser i rapportene. Det er heller ingen funn som tilsier at det grunnet dårlig kvalitet i programmene, bør iverksettes nedleggelse eller sammenslåing, utover de endringene som gjøres ved IMT. Samtidig er det behov for å arbeide videre med universitetsstyrets forventning og vedtak om en fremtidsrettet programportefølje. Det er blant annet potensial for flere samarbeidsflater mellom programmer ved NMBU, noe fremkommer i programrapportene. NMBUs nye organisering gir nye rammer for dette arbeidet.

IKBM fremsatte i sin overordnede kvalitetsrapport, et ønske å om at universitetet gjennomgår situasjonen for de store emnene som instituttet er ansvarlig for, MATH100, KJM100 og STAT100. Det legges ned store ressurser i gjennomføringen av disse emnene, sett i forhold til den totale innsatsen på utdanningsområdet ved instituttet. Miljøet rundt emnene opplever samtidig av emnene faller mellom alle stoler når de skal evalueres. Situasjonen er særlig kritisk for MATH100, hvor det er stor spredning i studentenes forkunnskaper og fasilitetene/lokalitetene er dårlig lagt til rette for å håndtere undervisningssituasjonen. Regne-clusteret lokalisert på Cigene er tatt i bruk. Dette finansieres i dag av IHA, men foreslås isteden å bli finansiert som en infrastruktur for hele utdanningen ved NMBU. Det fremholdes at tilgang på et slikt regne-cluster er selvsagt i utdanningen i dag og bør sees på som en del av infrastrukturen vår ved NMBU. IKBMs ønske er tatt videre inn i rektors ledergruppe.

NMBU har for tredje året på rad dokumentert arbeidet med kvalitetssikring og videreutvikling av studieprogrammene. Studiedirektøren mener at mange miljøer leverer svært gode rapporter og at kvaliteten i vurderingene i rapportene jevnt over er bedre nå enn ved tidligere. Det er imidlertid fortsatt mindre av vurderinger av sammenhenger mellom læringsaktiviteter, vurderingsformer og læringsmål og få rapporter tar opp internasjonalisering, pedagogisk utvikling og pedagogisk kompetanse i staben. Det er også færre tiltak for å øke kvaliteten på disse områdene. Noen rapporter er også generelt svake og det fremgår at viktig grunnlag for vurdering, for eksempel Studiebarometeret eller NMBUs kandidatundersøkelse, ikke er brukt.

Svake og mangelfulle vurderinger gir et svakt grunnlag for å vurdere om kvaliteten i enkelte programmer er i tråd med universitetets målsetning. Det er en viktig del av utdanningsledelsen rundt programmene å få til gode, årlige gjennomganger og å synliggjøre disse i programrapportene. Kravet til opprettelse av programråd for samtlige programmer ved NMBU er som nevnt et viktig ledd i universitetets arbeid med å rette oppmerksomheten på miljøene rundt programmene og på det viktige arbeidet med utvikling av både enkeltprogrammer og portefølje. Endringen bør også legge til rette for økt kvalitet i rapporteringen på kvaliteten i studieprogrammene. Det bør kunne forventes jevnere kvalitet i rapporteringen allerede fra neste år.

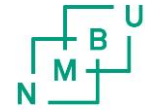
Spørsmål til utvalget

Studiedirektøren ønsker utvalgets tilbakemeldinger/oppfattelser når det gjelder følgende spørsmål:

- Hvordan ble progamevalueringen gjennomført ved instituttene?
- Hva synes dere om programrapportens utforming? Gir den et godt nok grunnlag for å vurdere kvaliteten i programmene?
- Hvilken type støtte fra den sentrale studieadministrasjonen ønsker instituttene i arbeidet med årlig progamevaluering?
- Hvilke konkrete innspill har utvalget til neste års prosess?

Forslag til vedtak

- Studieutvalget har følgende innspill i evalueringen:

Saksansvarlig: Ole-Jørgen Torp

Saksbehandler: Katarina Klarén

Arkiv nr:

Studieutvalget

SU-SAK 70/2016 Møteplan 2017 Orienteringssak

Ås, 30. november 2016

Ole-Jørgen Torp

Studiedirektør

Møteplan 2017

Det foreslås følgende møteplan for studieutvalget for 2016. Forslaget til saker som skal behandles er kun foreløpig.

- 18. januar - Konstituerende møte for nytt studieutvalg, Campus Ås
 - SUs mandat og oppgaver
 - Plan for 2017
- 14.-15. februar - Møte og seminar (lunsj-lunsj), Læringssenteret, Campus Ås
 - Gjennomføring mastergradsoppgave: Utkast til nye retningslinjer og til studentevaluering
 - Rutiner for bruk av sensor
 - Studiebarometeret
 - Utlysning av midler til innovativ undervisning
 - Orientering: Kvalitetsmeldingen
 - Orientering: Strategi for internasjonalisering
 - Seminartema 1: Læringssenteret som arena for utvikling
 - Seminartema 2: Eksternt innslag
- 26. april – Campus Ås
 - Utkast til kurstilbud innen pedagogikk/didaktikk ved NMBU
 - Utkast til opplæringsmoduler for programledere
 - Orientering om oppfølgingen av eksterne evalueringer 2014
 - Orientering om endringer i NOKUTs forskrift
- 7. juni – Campus Adamstuen
 - Utkast til meritteringssystem for NMBU
 - Orientering om status for de sentrale tiltakene i kvalitetsmeldingen
- 30. august – Campus Ås
 - Orientering om arbeidet med studieprogramporteføljen
- 18. oktober – Campus Ås (dagsseminar)
- 6. desember – Campus Adamstuen
 - Evaluering av årets prosess med studieprogramporteføljen
 - Orientering om status for de sentrale tiltakene i kvalitetsmeldingen
 - Kvalitetsmeldingen ved NMBU

Det vil snart bli sendt ut invitasjoner i outlook.

